

ประมวลศัพท์บาลีตามหมวดหมู่

PaliDict (๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๑)

นามนาม: ตัวหนา = ปุ่ลึงค์ ตัวหนาขีดเส้นใต้ = อิตถิลึงค์ ตัวหนาเอียง = นปุ่ลึงค์

นิบาต อพยยศัพท์ = ตัวหนาเอียงขีดเส้นใต้, คุณนาม = คุณนาม วิเสสนศัพท์นาม

สัตว์โลก.....๒	สิ่งของภายในบ้าน.....๑๘	นิบาตบอกปริกัปป (เงื่อนไข).....๓๑
บุคคล.....๒	สิ่งก่อสร้าง บริหาร สิ่งต่างๆ ในวัด.....๑๙	นิบาตบอกความสงสัย.....๓๑
สมุหนาม.....๓	รัตนชาติ แร่ธาตุ.....๑๙	คำถาม (ปุ่จณะ).....๓๑
นักบวช ผู้ประพฤดิธรรม.....๓	โลกธาตุ จักรวาล.....๒๐	นิบาตบอกความได้ยีนเล่าลือ.....๓๑
การศึกษา.....๔	โลก แผ่นดิน.....๒๐	นิบาตบอกความรับ รับคำ (สัมปฏิจณะ).....๓๑
ครอบครัว ญาติ.....๔	ที่เก็บน้ำ และทางน้ำ.....๒๑	นิบาตบอกความเตือน.....๓๑
อาชีพ.....๕	การปกครอง.....๒๒	นิบาตสักว่าทำบทให้เต็ม (ปทปุ่รณะ).....๓๑
สัตว์ดิรัจฉาน.....๗	พาหนะต่างๆ.....๒๓	นิบาตบอกปฏิเสธ.....๓๒
สัตว์บก.....๗	เครื่องเขียน การพิมพ์.....๒๔	นิทัสสนะ (แสดง, ชี้แจง).....๓๒
สัตว์เลื้อยคลาน.....๘	เครื่องมือ.....๒๔	คุณภาพ ลักษณะ.....๓๒
สัตว์ปีก.....๘	เวลา.....๒๕	ความรู้สึก บุคคลิก.....๓๓
สัตว์น้ำ.....๘	ในวัน.....๒๖	ความเป็นเจ้าของ.....๓๔
สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ.....๘	ในขณะที่ ในสมัย.....๒๖	อายุ พรรษา.....๓๔
แมลง.....๘	ในเวลา ในกาล.....๒๖	ขนาด.....๓๔
อวัยวะสัตว์.....๙	ความถี่.....๒๗	หน่วยวัด.....๓๕
ร่างกาย.....๙	ระยะเวลา ใช้เวลา (ทุติยา - สิ้น ตลอด).....๒๘	ระยะทาง.....๓๕
จิตใจ.....๑๐	ในระหว่าง.....๒๙	จำนวน ปริมาณ.....๓๕
ต้นไม้.....๑๐	โดย (ตติยา).....๒๙	อุณหภูมิจ.....๓๕
ธรรมชาติ.....๑๑	ต่อ (จตุถถิ).....๒๙	สัมผัส.....๓๕
ทิศ.....๑๒	ตั้งแต่ (ปุ่ญจมี).....๒๙	ศัพท์นาม.....๓๖
สถานที่.....๑๒	ตั้งแต่... จนถึง.....๒๙	สี.....๓๖
นิบาตเกี่ยวกับที่-สถานที่.....๑๔	ประโยคแทรก (ลักษณะ).....๒๙	รสนชาติ.....๓๖
อื่นๆ.....๑๔	ประธานของพากย์ (ปุ่รมา).....๓๐	เงื่อนไข สภาพ ฐานะ.....๓๖
ยาน พาหนะ.....๑๕	อื่นๆ.....๓๐	รูปร่าง.....๓๖
อาหาร.....๑๕	นิบาตบอกปริจเฉท.....๓๐	โรค.....๓๗
น้ำ เครื่องดื่ม.....๑๖	นิบาตบอกอุปมาอุปไมย เปรียบเทียบ.....๓๐	ธรรม.....๓๗
ผ้า อภรณ์.....๑๖	นิบาตบอกประการ.....๓๐	อื่นๆ.....๓๗
บ้าน ส่วนประกอบ อุปกรณ์.....๑๗	นิบาตมีเนื้อความต่างๆ.....๓๐	
สิ่งของ.....๑๘	นิบาตสำหรับผูกศัพท์และประโยค.....๓๑	

สัตว์โลก

สัตว์ (ทั้งมนุษย์และอมนุษย์) **ชนตุ** 'ผู้เกิด'
สตุโต 'ผู้ตัด(อยู่ในโลก)' **ภูโต ภูต***;
ปาโณ ปาณภูโต 'มี ปราม/ลมหายใจ/ชีวิต'

หมูสัตว์ หมูชน สัตว์โลก **ปชา**

กำเนิดสิ่งโต **สิหโยนิ** (เกิดเป็นสิงโต) กำเนิดกา **กากโยนิ** (เกิดเป็นกา)

บุคคล

(เป็น ปุ. หรือ อิต. เท่านั้น)

ตน **อตตา** [อตต]

พรหม **พรหมา** [พรหม]

เทวดา **เทโว เทวตา อมโร สุโร**

เทวบุตร เทพธิดา **เทวปุโต เทวธิดา** [-ตุ]

นางอัปสร นางฟ้า **อจนรา**

พระอินทร์ **สโก เทวราชา มฆวา อินโท วชิรปานิ**

ยักษ์ ยักษ์ณี **ยกโข ยกขินี**

ผีเสื้อน้ำ รากษส **รกขโส รกขลี** (ยักษ์ชั้นต่ำ ดุร้าย อยู่ในทะเล สระใหญ่)

เปรต **เปโต**

สัตว์นรก **เนรโยโก**

ดิรัจฉาน **ติรจฉาน ติรจฉานโคต**

อสุรกาย อสูร **อสุโร อสุรกาย**

ชน คน **ชโน** 'ผู้เกิด' (ไม่เจาะจงว่าชายหรือหญิง)

บุคคล **บุคคลโล** (ไม่เจาะจงว่าชายหรือหญิง)

มนุษย์ คน **มนุสโส** (ไม่เจาะจงว่าชายหรือหญิง และไม่ได้ใช้ในความหมายพิเศษสูงกว่าคำว่า ชน นร) **มนุสลี** (ไม่มีใช้)

คน **นโร** (ไม่เจาะจงว่าชายหรือหญิง) **นารี**

ผู้ชาย บุรุษ **บุริโส บุมา โปริโส โปโส** (ไม่เจาะจงว่าชายหรือหญิงบ้าง) **มานโว**

ผู้หญิง หญิง สตรี **อิตถี ถี**

มาตุคาม ผู้หญิง **มาตุคาโม** 'ถึงความเป็นแม่'

มหาชน **มหาชน** (เป็นเอกวจนะเท่านั้น ในความหมายพหูวจนะ)

บริษัท ประชุมชน **ปริสา**

เด็ก **พาลโก ทารโก ทาริกา กุมารโ กุมารี กุมารโก กุมาริกา** **มาณโว** **ยว** **กณญา**

เด็กน้อย **พาลโก พาลทารโก พาลทาริกา กุมารโก กุมาริกา**

เด็กเล็ก **พาลโก กุมารโ โปโต โปโตโก**

เด็กทารก เด็กอ่อน เด็กแดง **อุตตานสโย-สยโก-เสยโยโก** **ถนโป**

ถนปา **ถนปายี** **ถนปายินี** 'ดีมีจากเต้านม'

ชिरปายี **ชिरปายินี** **พาลโ** **ตรุณทารโก**

เด็กในท้อง/ครรภ์ **คพโก**

ตรุณ คนหนุ่มสาว **ตรุณ** **ตรุณิ** **ยว** [ยว] **ยวติ** **ยวตี**

มาณโว **มาณโวโก** **มาณวิกา** **วนิตา**

คนหนุ่ม ภิกษุหนุ่ม **ททโร** (ภิกษุ)

คนแก่ (ผู้ใหญ่ โดยอายุ โดยฐานะ ...) **มหลลโก** **มหลลิกา**

หญิงสาว **สุตา**

หญิงสาวน้อย **กณญา**

กุลบุตร กุลธิดา **กุลปุโต** **กุลธิดา** [-ตุ]

เพื่อน มิตร สหาย **मितโต** **สหาโย** **สหาโยโก** **สหาโยกา** **สุโท** **สุชชโย**, **สชา** [สช] **สชี**; **สมม** (อาลปนะ)

เพื่อนที่ไม่เคยพบเห็นกัน **อทิฏฐูปุพพสหาโย**

เพื่อนแบบคนรู้จักกัน (ไม่คุ้นเคยนัก) **สนทิกูโร** **acquaintance**

เพื่อนสนิท **สมภตโต** **वलลमितโต** **close friend**

เพื่อนชั่ว **ปาปमितโต** **bad friend**

เพื่อนเทียม **मितตปฏิรูปโก** **false friend**

เพื่อนดี **กัลยาณมิตร** **กัลยาณमितโต** **good/true friend**

ไม่มีเพื่อน **อสหาโย** **อสหาโยโก** **friendless**

พระราชา พระราชินี **ราชา** [ราช] **ราชินี** **มหลลี**

พระราชบุตร พระราชธิดา **ราชปุโต** **ราชธิดา** [-ตุ]

๑ กษัตริย์ นางกษัตริย์ เทวี **ขตติโย** **ขตติยา** **ขตติยานี**

เทโว (=สมมุติเทพ) **เทวี**

พระเจ้าจักรพรรดิ **จกกวตติ** **จกกวตตี**

พระเจ้าแผ่นดิน **ภูปติ** **ภูปาโล**

อำมาตย์ อมาตย์ **อมจโจ**

นักรบ ทหาร **โยโร**

๒ พราหมณ์ **พราหมโณ** **พราหมณี**

๓ แพศย์ พ่อค้า **เวสโส**

๔ ศูทร **สุโท**

๐ จัณฑาล **จณฑาล**

ทาส **ทาส** **ทาสี** **ทาสในเรือน** **ฆรทาส** **ฆรทาสี**

คนใช้ **จหุปฏฐาโก** **ปริจาริโก** **ปริจาริกา** **เจฏฐ** **เจฏฐโก** **เปสโส** **เสวโก**

ข้าศึก ศัตรู	อริ รัญ สัตต อมิตโต สปัตโต ปฏิกาคโค ปจจามิตโต ปจจตถิโก ปจจนิโก ปจจนิโก ปฏิปกโข วิปกโข
คนรวาย เศรษฐี	กฏุมพี คนมีทรัพย์ เสนฐี กฏุมพีโก กฏุมพี ธนปติ มหุทธโน สธโน
คนจน	ทลิตุโท ทฬิตุโท ทุคคโต อติทุคคโต นิทุธโน
คนกินเดน	วิชาโส วิชาสาโท
คนกำพว้า	กปโณ ‘อันเขาพึงกรณา’
คนเดินทาง(ไกล)	อทธิโก
คนกำพว้าและคนเดินทาง(ไกล)	กปณทธิกา อทธิกกปณา
คนกำพว้าและคนเดินทาง(ไกล)เป็นต้น	กปณทธิกาทยอ อทธิกกปณาทยอ
ผู้รู้ วิชาญชน	วิชาญ
ผู้เจริญ (แปลโดยอรรถว่า ‘ท่าน...’) ภาว [ภวานต] โภโต โภตี;	โภ โภติ (อาลปนะ); ภทนต์ ภทนต์ ภทโท <u>ภททา</u> ภทโร
ผู้มีอายุ (แปลโดยอรรถว่า ‘ท่าน...’) อายสมมา [อายสมนต]	
เจ้า บดี	ปติ
ผู้เป็นใหญ่ อธิบตี อธิปติ อิสสร	
ผู้ใหญ่	มหลลโก <u>มหลลิกา</u>
พระผู้เป็นเจ้าของ พระคุณเจ้า (เรียกนักบวช);	
เจ้า แม่เจ้า นาย สุภาพบุรุษ สุภาพสตรี อยโย อยยา	
นาย นายหญิง	สามี สามิ(โก) <u>สามีนี</u> master mistress
คนมีปัญญา บัณชิต ปณชิต ปณชิตปุริโส เมธาวิ ภูริ สปปญญู	
คนดี	ลั สนโต [ลนต] สบปุริโส สุปุริโส สารุ สารุชชี กल्याณ <u>กल्याณ</u> กल्याณชโน กल्याณชมาส โย กल्याณชมาสยภูโต
ปิ่นเตาะง	ปณทโก
ชาวเมือง	นาคร นครวาสี
แขก ผู้มาเยือน	อาคนตุโก อติถิ ปาหุโน ปาหุโนโก
คนพาล อันธพาล	พาลโณ อนุธพาล
คนบ้า	อุมมาโท มตโต อุมมตโต
คนง่อย	ปัฐสปปิ dwarf วมโน
คนขี้เมา คนเมา นักเลงสุรา โสณโท สุราโสณโท	
หญิงแพ้ง	<u>โททหิณี</u>

สมุหนาม

สงฆ์ หมู่ คณะ สงโฆ คโณ หมู่ภิกษุ ภิกษุสงโฆ

หมู่สัตว์	<u>ปชา</u>
มหาชน	มหาชโน (เป็นเอกวจนะเสมอ และไม่จำเป็นต้องมี จำนวนมากมาย)
บริษัท หมู่	<u>ปริสา</u>
ภิกษุบริษัท	<u>ภิกษุปริสา</u> ภิกษุณีบริษัท <u>ภิกษุณีปริสา</u>
พรหมบริษัท	<u>พรหมปริสา</u> ปริพพาชกบริษัท <u>ปริพพาชกปริสา</u>
ฝูง หมวด หมู่ พวก ประชุม กอง คณะ กาโย กลาโป ขนุโธ สมุโธ	สมุโธ ราสิ

นักบวช ผู้ประพฤดิธรรม

พระพุทเจ้า	พุทโธ สมมาสมพุทโธ สมพุทโธ; ทสพโธ สพพญญ มุนินโท โลกนาโธ สุกโต มารชิ ชีโน (เทวมานุสสาน) สตถา ธรรมราชา ตถาคโต โลกวิฑู สยมมกุ อรห [อรหนต] (อรหันต์สัมมา สัมพุทชะ)
พระผู้มีพระภาค	ภควา [ภควนต]
พระอรหันต์	<u>อรทา</u> [อรหนต] <u>อรหนตี</u>
พระโสดาบัน	โสดาปนโน- <u>นา</u>
อริยะ	<u>อริโย-ยา</u>
สมณะ	สมโณ
บรรพชิต	ปพพชิตโต บวชไม่นาน เพิ่งบวช อจิริปพพชิตโต
ภิกษุ ภิกษุณี	ภิกษุ <u>ภิกษุณี</u>
ภิกษุคุมก่ก่อสร้าง	นวกมมิกภิกษุ
สามเณร	สามเณโร <u>สามเณรี</u>
ภิกษุหนุ่มและสามเณร	ททสามเณรา
เถระ เถรี	เถโร <u>เถรี</u>
สาวก	สาวโก- <u>วิกา</u>
อาจารย์	นิสสโย ‘ผู้เป็นที่อาศัย(ของศิษย์)’
นิสิต	นิสสิโต ‘ผู้อาศัย(ซึ่ง)(อาจารย์)’
อุปัชฌาย์	<u>อุปัชฌาโย</u> <u>อุปัชฌายโก</u>
สัทธวิฑาริก	<u>สัทธวิฑาริกโก</u> <u>สัทธวิฑาริ</u> <u>สัทธวิฑาริณี</u> ‘ผู้อยู่ร่วม’ (ผู้บวชกับอุปัชฌายโดยตรง)
อันเตวาสิก	<u>อนเตวาสิกโก</u> <u>อนเตวาสี</u> <u>อนเตวาสินี</u> ‘ผู้อยู่ภายใน(การดูแลปกครอง)’ (ศิษย์ผู้มาอยู่ด้วย)
พราหมณ์	<u>พราหมโณ-ณิ</u>
ฤๅษี มุนี	อิสิ มุนิ
นิครนถ์ โยคีเป็ลือย	นิคณโร อเจลก ทิชมพโร
เดียริถ์ย์ อัญญเดียริถ์ย์	ติถิโย อญญติถิโย

ปรีพพชก	ปรีพพชโก- <u>ชิกา</u>
ดาบส	ตาปโส <u>ตาปสี</u> <u>ตาปสินี</u>
โยคี	โยคี
อุบาสก อุบาสิกา	อุปาสโก- <u>สิกา</u>
ผู้รักษา(ศีล)อุโบสถ	อุโปสถโก- <u>กา</u>

การศึกษา

ครู อาจารย์	ครุ อาจารย์โย อาจารย์โก <u>สิกขาปโก</u>
ศิษย์	สิสโส
นักเรียน นักศึกษา	สิกขโก <u>อุคคหณโก</u>

ครอบครัว ญาติ

ตระกูล ครอบครัว	<u>กุล</u> family
ญาติ	ญาติโก ญาติ(โก) <u>ญาติกา</u> พนรุ relative ญาติสาโลหิต ผู้ร่วมสายเลือดเดียวกัน (ได้แก่ ปู่-ย่า-ตา-ยาย พ่อ-แม่-ตน-ลูก-ลูกของลูก) สาโลหิต ญาติสาโลหิต blood relative
คหบดี พ่อเจ้าเรือน หญิงเจ้าเรือน	คหบดี <u>คหปตานี</u>
หญิงแม่เรือน	<u>ขรณี</u>
คฤหัสถ์ ขรवास ผู้อยู่ครองเรือน คิหิ คหฺนุโร ขรवास	layman laywoman
หญิงที่รัก กานดา	<u>กนตา</u>
คู่รัก คนรัก ชู้	ชาโร <u>ชารา</u> <u>ชารี</u> lover
พ่อ บิดา	ปิตา [ปิตุ] father dad(dy)
แม่ มารดา	<u>มาตา</u> [มาตุ] mother mom(my) mum(my)
พ่อ แม่	ชนโก <u>ชนิกา</u> <u>ชนินี</u> 'ผู้ให้เกิด'
พ่อบังเกิดเกล้า	<u>ชนิปิตา</u> <u>ชนกปิตา</u> [-ตุ] father
แม่บังเกิดเกล้า แม่ผู้คลอด(ตน)	<u>ชนิ(กา)มาตา</u> <u>วิชาติมาตา</u> [-ตุ] mother
แม่นม แม่เลี้ยง พี่เลี้ยงนางนม	<u>ธาติ</u> <u>ธาติ</u> <u>อุปมาตา</u> [-ตุ] nurse stepmother
แม่เลี้ยง	<u>มาตุสปตี</u> <u>มาตุสปตตี</u> (หญิงร่วมผ้าของแม่) stepmother
พ่อเลี้ยง	<u>ปิตุสกริโย</u> (ชายร่วมภรรยาของพ่อ) (เทียบเคียงกับ มาตุสปตี) <u>หุตยิวิวาเห</u> <u>ปิตา</u> [-ตุ]? (พ่อในวิวาท์ครั้งที่สอง (ของแม่)) stepfather
พ่อแม่	<u>มาตาปิตโร</u> parents
ฝ่ายพ่อ	<u>ปิติปทข;</u> <u>ปิติตโต</u> (โต บัจ.) paternal; on father's side

ฝ่ายแม่	<u>มาติปทข;</u> <u>มาติโต</u> (โต บัจ.) maternal; on mother's side
ลูกชาย บุตร	<u>ปุตโต</u> <u>โอรโส</u> son
ลูกสาว ธิดา	<u>ธิดา</u> [ธิดุ] <u>สุตา</u> <u>หุหิตา</u> [-ตุ] daughter
ลูกเลี้ยง ลูกบุญธรรม (เฉพาะลูกที่เอาให้มา)	<u>ทตตโก</u> <u>ทตติโก</u> <u>ทตติกา</u> stepson stepdaughter
มีแม่ต่างกัน ต่างแม่กัน	<u>เวมาติก</u>
มีพ่อต่างกัน ต่างพ่อกัน	<u>เวปติก</u>
พี่น้องชาย	<u>ภاتا</u> [ภาตุ] <u>ภาทิโก</u> brother
พี่น้องหญิง	<u>ภคินี</u> sister
พี่ชาย	<u>เขฏฐภاتا</u> <u>เขฏฐภาทิโก</u> <u>เขฏฐโร</u> elder/older brother
พี่สาว	<u>เขฏฐภคินี</u> <u>เขฏฐา</u> elder/older sister
น้องชาย	<u>กนิฏฐโร</u> <u>กนิฏฐภاتا</u> [-ตุ] <u>อนุโซ</u> younger brother
น้องสาว	<u>กนิฏฐภคินี</u> <u>กนิฏฐา</u> younger sister
พี่น้องหญิงชาย	<u>ภคินีภاتโร</u> brother and sister
(พี่น้อง)ร่วมบิดาและ/หรือมารดา	sibling
(พี่น้อง)ร่วมบิดาและมารดา	<u>เอกมาตุปิตุโก-กา</u> full sibling
(พี่น้อง) ร่วมบิดา	<u>เอกปิติโก-กา</u> <u>เอกปิตุโก-กา</u> paternal half-brother/sister; agnate brother/sister/sibling
(พี่น้อง) ร่วมมารดา (ท้องเดียวกัน) (โสทธิโย-ยา)	<u>เอกมาติโก-กา</u> <u>เอกมาตุโก-กา</u> maternal half-brother/sister; uterine brother/sister/sibling
หลาน ลูกของพี่น้องชาย	<u>ภาตูปุตโต</u> <u>ภาตูปุตโต</u> <u>ภาตุธิดา</u> <u>ภาติกธิดา</u> nephew
หลาน ลูกของพี่น้องหญิง	<u>ภาคิเนยโย</u> <u>ภาคิเนยยา;</u> <u>ภคินีปุตโต</u> <u>ภคินีธิดา</u> (ไม่มีใช้) niece
หลาน ลูกของลูก	<u>นตตา</u> <u>นตตา</u> [-ตุ] <u>นตตธิดา</u> [-ตุ] grandson granddaughter
เหลน ลูกของลูกของลูก ลูกของหลาน	<u>ปนตตา</u> <u>ปนตตา</u> [-ตุ] great-grandson
ลุง: พี่ชาย ของ พ่อแม่	
ป้า: พี่สาว ของ พ่อแม่	
น้า: น้องชายหญิง ของแม่	
อา: น้องชายหญิง ของพ่อ	

ลุง: (พี่ชาย ของ พ่อแม่)		
ฝ่ายพ่อ ปิตุโล (ปิตุปภุ) มหาปิตา (paternal) uncle		
ฝ่ายแม่ มาตุโล (มาตูปภุ) มหาปิตา (maternal) uncle		
ป้า: (พี่สาว ของ พ่อแม่)		
ฝ่ายพ่อ ปิตุจฉา ปิตุลาณี ปิตุภคินี (ปิตูปภุชา) มหามาดา		
(paternal) aunt		
ฝ่ายแม่ มาตุจฉา มาตุลาณี มาตุภคินี (มาตูปภุชา) มหามาดา		
(maternal) aunt		
น้า: (น้องชายหญิง ของแม่)		
ชาย มาตุโล จุลปิตา (maternal) uncle		
หญิง มาตุจฉา มาตุลาณี มาตุภคินี จุลมาตา (maternal) aunt		
อา: (น้องชายหญิง ของพ่อ)		
ชาย ปิตุโล จุลปิตา (paternal) uncle		
หญิง ปิตุจฉา ปิตุลาณี ปิตุภคินี จุลมาตา (paternal) aunt		
ปิตุโล		
ลุง (ที่เป็นพี่ชายของพ่อ),	ลุงฝ่ายพ่อ	=มหาปิตา
อา (ที่เป็นน้องชายของพ่อ),	อาชาย	=จุลปิตา
มาตุโล		
ลุง (ที่เป็นพี่ชายของแม่),	ลุงฝ่ายแม่	=มหาปิตา
น้า (ที่เป็นน้องชายของแม่),	น้าชาย	=จุลปิตา
ปิตุจฉา ปิตุลาณี		
ป้า (ที่เป็นพี่สาวของพ่อ),	ป้าฝ่ายพ่อ	=มหามาดา
อา (ที่เป็นน้องสาวของพ่อ),	อาหญิง	=จุลมาตา
(ปิตุลาณี ยังไม่พบที่ใช้)		
มาตุจฉา มาตุลาณี		
ป้า (ที่เป็นพี่สาวของแม่),	ป้าฝ่ายแม่	=มหามาดา
น้า (ที่เป็นน้องสาวของแม่),	น้าหญิง	=จุลมาตา
(มาตุลาณี แปลว่า ป้า/น้าสะใภ้ ก็มี)		
มหาปิตา [-ตุ]	ลุง ‘พ่อใหญ่’ uncle (มหาปิตา แปลว่า ปู่, ตา ก็มี)	
มหามาดา [-ตุ]	ป้า ‘แม่ใหญ่’ aunt (มหามาดา แปลว่า ย่า, ยาย ก็มี)	
จุลปิตา จุลลปิตา จุลพิปิตา จุลพิปิตา [-ตุ]	อาชาย, น้าชาย	
‘พ่อน้อย’ uncle		
จุลมาตา จุลลมาตา จุลพมาตา จุลพมาตา [-ตุ]	อาหญิง, น้าหญิง	
‘แม่น้อย’ aunt		
ลูกพี่ลูกน้อง (ลูกของลุง ป้า น้า อา) cousin:		
ลูกชายของป้า/อาหญิง/น้าหญิง		
ปิตุจฉาปุตโต paternal aunt's son		
มาตุจฉาปุตโต maternal aunt's son		

ลูกชายของลุง/อาชาย/น้าชาย	
ปิตุลปุตโต paternal uncle's son	
มาตุลปุตโต maternal uncle's son	
(ถ้าเป็นลูกสาว เปลี่ยน -ปุตโต เป็น -ธิดา)	
ปู่ ตา ย่า ยาย grandparents	
ปู่ ตา	อวยโย ปิตามโ grandfather grandpa granddad(dy)
ย่า ยาย	อวยกา อวยิกา อวยกี อวยกาณี มาตามที grandmother grandma
ทวด (พ่อ-แม่ของปู่ต่าย่ายาย)	ปยโยโก ปยยิกา เปยโยโก เปยยิกา great-grandfather great-grandmother
สามี ผัว	สามี สามี(โก) ปติ ภตตา [-ตุ] husband
เมีย ภรรยา	ชายา ภริยา ปชชาติ ทาโร wife
เมียเก่า(ก่อนบวช)	ปฺราณทุติกา (หญิงที่สองผู้มีมาก่อน) ex-wife
เมียและผัว	ชายาปติ ขมปติ ขมปตี spouses
ลูกและเมีย	ปุตตทาร์ ปุตตทารา
พร้อมทั้งภรรยา กับเมีย	สพชาติ [วางไว้หลังนามเสมอ]
พ่อตา พ่อ(ของ)เมีย; พ่อ(ของ)ผัว	สสุโร สสุโร father-in-law
แม่ยาย (แม่ของเมีย); แม่(ของ)ผัว	สสุ สสุรี สสุรี mother-in-law
แม่ผัวและพ่อผัว	แม่ยายและพ่อตา สสุรา สสุรา สสุสสุสุรา
ลูกเขย (ผัวของลูกสาว)	ชามาตา [-ตุ] son-in-law
พี่เขย น้องเขย (ผัวของพี่น้องหญิง)	ภคินีปติโก ภคินีสามี brother-in-law
พี่ผัว น้องผัว (พี่น้องชายของผัว)	เทวโร สามี(ก)ภาคีโก brother-in-law
พี่ผัว น้องผัว (พี่น้องหญิงของผัว)	นันทา สามี(ก)ภคินี sister-in-law
พี่เมีย น้องเมีย (พี่น้องชายของเมีย)	สาโล ภริยาภาคตา brother-in-law
(ลูก)สะใภ้ (เมียของลูกชาย)	วธู วธูกา สฺนทา daughter-in-law
พี่สะใภ้ น้องสะใภ้ (เมียของพี่น้องชาย)	ภาคชยา sister-in-law
พ่อม่าย	วิธโว มตกรโย widower
แม่ม่าย	วิธวา มตสามีกา widow
หมั้น	วณณ sterile
อาชีพ	
เสมียน	เลขโก
เลขานุการ	เลขานุการ
ชาวนา	กสโก กสสโก
คนทำสวน คนเฝ้าสวน	อุยยานปาโล

พ่อครัว	สุโท
คนทำขนม	ปูปกาโร ปูปิโย
พ่อค้า	วาณิโซ วาณิซโก <i>merchant salesman</i>
หมอ แพทย์	เวชโซ
ช่างไม้	ถบติ ตจจโก วฑฒกั
ช่างดอกไม้	มาลาการโ
ช่างทอง	สุวรรณการโ นาฬินธโม
ช่างเหล็ก	กมมารโ
ช่างปั้น ช่างหล่อ	ปฏิมาการโ ปฏิพิมพการโ
ช่างแกะหิน	สิลาวฑฒกั
ช่างหม้อ	กุมภการโ
ช่างรองเท้า	อุปาหนิโก
ช่างฝีมือ ช่างศิลป์	สิปปิ สิปปโก
จิตรกร	จิตตการโ
ช่างตัดผม กัลบก	นหาปีโต กปปโก
ช่างเย็บหนังสือ	โปฏฐกสิทพโก
ช่างทาสี	วณณาเลปโก
ช่างซ่อม	รณชโก
ช่างทอ	ตุนณวาโย
ช่างทอผ้า	เปสการโ
ช่างจักสาน	เวโณ
ช่างฟอกหนัง	จम्मการโ
ช่างกลึง	จุนทการโ
ช่างเรียงพิมพ์	วณณโยชโก
ช่างรถ	รถการโ
ช่างยนต์	ยนตสิปปิ
ช่างก่ออิฐ	อิฐฐกวฑฒกั
คนขับรถ	สารถิ ปาชโก รถาจริโย
พ่อค้าเกวียน	สตถวาโ
คนขับเกวียน	สากฎิโก
พ่อค้าเร่	กจจปุฎฐ
พ่อค้าข้าว	ตณฑุลิโก
คนขายเนื้อ	มาควิโก ปสุฆาตโก
คนขายปลา	มจฉิโก
คนขายหมู	สุกริโก
คนขายยา	โอสถิโก

คนขายน้ำมัน	เตลิโก
คนขายเหล้า	มชชวิกุกยิ โสณฑิโก
คนขายของหอม	คนธิโก
คนขายไม้	กฏฐิโก
คนค้าผลิตภัณฑ์ไม้	ทารุกณฑิโก
คนขายผ้า	วฑุติโก
คนขายพรม	ปาวาริโก
คนขายเครื่องเขียน	ลิปิภณฑิโก
นายหน้า	กยวิกุกยิโก
คนเลี้ยงช้าง ความูช้าง	ทตติโคปโก
คนเลี้ยงโค	โคโป โคปาโล โคปาลโก
คนเลี้ยงแพะ	อชปาโล
คนเลี้ยงแกะ	เมณทปาโล
คนเลี้ยงม้า	อสสปาโล
คนขี่ม้า	อสสาจริโย
คนฝึกม้า	อสสทมโก
นักกฎหมาย	นิตเวที
นักคณิต	คณโก
คนพิมพ์ คนประทับตรา	มุฑทาปโก
ผู้ประกาศ	ปกาสโก
หัวหน้าคนงาน	กมมนตนายโก
หมอดู	อิภขณิโก
พ่อมด แม่มด หมอดู	อิภขณิโก <u>อิภขณิกา</u> <u>ตุลยา</u>
พราน	เนสาโท ลุฑโท ลุฑทโก วุยาโ
พรานนก	สากุณิโก
ชาวประมง	เกวฎฐุ มจจพนุโ ซาลิโก
นักพนัน นักเลงสะกา	อกุขจตุโต ชุตการโ
คนเฝ้าประตู	ทวารปาโล
คนเฝ้ายาม	ยามิโก
คนเฝ้าร้าน	อาปณิโก
คนหาบหญ้า	ติณหารโก
โสเภณี	<u>คณิกา</u> <u>เวลิยา</u> <u>เวลิ</u> <u>เวลี</u> <i>หญิงแพศยา</i>
คนรับจ้าง	ภตโก
นักพูด นักปราศัย	กถิโก
นักเขียน	คณฤการโ
กวี	กวิ กวี

ทูต	ทูโต สาสนหโร
นักเทศก์	เทสโก
นักดนตรี	วาทโก
นักเล่นพิณ	เวณโก
นักร้อง	คายโก
นักฟ้อน รำ เต้น	นโฏ นฏฏโก นตตโก
นักเล่นกล	อินทชาลโก
นักกีฬา	กีฬโก
กรรมกร คนใช้แรงงาน	กมมกร
วณิก	วณิกโก
ขอทาน	ยาจโก
คนค้ายขยะ คนเทดอกไม้	ปุกกุโส
คนโกง คนหลอกหลวง	วณจโก สโร
โจร ขโมย	โจโร เณ
นักเคมี	รสายนิโก
นักสำรวจ	ภูมิมานโก รชชุกาโก
คนชักล้าง	รชโก โรวโก
คนเฝ้าป่าช้า	สุสานโคปโก <u>สุสานโคปิกา</u>
คนเผาศพ สัปเหร่อ	ฉวาทาโก <u>ฉวาทาหิกา</u>
คนอยู่ในป่าช้า	โสสานโก

สัตว์ดิรัจฉาน

ดิรัจฉานา

(เป็น ปุ. หรือ อิต. เท่านั้น)

สัตว์สองเท้า	ทวิปโท <i>biped</i>
สัตว์สี่เท้า	จตุปโท <i>quadruped</i>
สัตว์เท้ามาก	พหุปโท
สัตว์เลี้ยง (ไว้ใช้งานหรือเป็นอาหาร) ปศุสัตว์	ปสุ ปสุโก <i>cattle</i>
ลูก ลูกสัตว์	ฉาโป ฉาปโก โปตโก <u>โปติกา</u> <i> cub, calf etc.</i>

สัตว์บก

สัตว์บก	ถลชา <i>terrestrial animal, land animal</i>
สิงโต ราชสีห์ สิงห์	สีโท <u>เกสรี</u> สีหราชชา มิคราชชา
เสือ	อชินโน
เสือ เสือโคร่ง	พยคโฆ <u>พยคชี</u> วยคโฆ <u>วยคชี</u> สททุโล
เสือดาว เสือเหลือง	ทีปี <u>ทีปีนิ</u> สททุโล มิคาทโน อชินโน อชินี
เสือปลา	วิลารุ <u>วิลารุ</u> พพพุ วโก โคนิสาดโก

สัตว์ร้าย (เช่น เสือ)	วามมิโค สาปโท
ช้าง	หตถิ <u>หตถินิ</u> มาตงโค กรี กุณชโร นาโค <u>นาตี</u> คโซ วารโณ <u>กรณูกา</u>
ช้างหนุ่ม	ตรณหตถิ
ช้างแก่	ชินณหตถิ
ช้างน้อย ลูกช้าง	หตถิจฉาโป <i>elephant calf</i>
ช้างตกมัน	มตตหตถิ <i>musth elephant</i>
ช้างตัวประเสริฐ	วรวารโณ
ช้างสะเทิน (ช้างใกล้วัยหนุ่มสาว)	หตถิลลโก
ม้า	ตุโรโค อสโส วาโท
ม้าอาชาไนย	อาชานินโย อาชานะโย อาชณโย
ลา	คทรโก <u>คทรกี</u> ชโร
อูฐ	กรโก
เนื้อ กวาง ละมั่ง	มิโค สารงโค กุรุงโค กุรงโค อชินโยนิ
แกะ แพะ	เมณโท <u>เมณชโก</u> เอฟโก <u>เอฟิกา</u> อวิ; อโซ <u>อชี</u> <u>อชา</u> วสโส
วัว โค	โค (ไม่เจาะจงว่าตัวผู้ตัวเมีย) โคโน คาโว <u>คาวี</u> อุลโก พลิวโท
(แม่)โคนม	<u>เฮนุ</u>
ลูกวัว	วจฉโน <u>วจฉโก</u> <u>วจฉโตร</u> <u>วจฉตรี</u>
ควาย กระบือ	มทิสโร <u>มทิสโร</u> ลุลาโย
กระบือบอด	อนธมทิสโร <u>อนธมทิสโร</u>
กระทิง	ควโล
แรด	คณชโก <u>คคควิสาโณ</u>
หมี	อิกโก <u>อจโฉ</u>
ลิง	มกโก <u>มกกุฏี</u> วานโร กปี
ลิงเสน	กปี
ชะนี	<u>โคนงคลี</u>
สุนัข หมา	สุนชโย <u>สุนชี</u> โสโณ สา สาโน สาธุโร กุกุโร <u>กุกุรี</u>
ลูกสุนัข	กุกุโร <u>กุกุรี</u>
สุนัขจิ้งจอก	ลิลาล
สุนัขป่า หมาในวโก	
สุนัขบ้า	อติสุโณ <u>อลกโก</u>
แมว	มชชารุ <u>มชชารี</u> วิลารุ <u>วิลารุ</u> พิฟารุ <u>พพพุ</u> <u>พพพุโก</u>

หมู	สุกร วราโห
หมูป่า	วราโห
กระต่าย	สัส เบลโก เฟลโก
กระรอก	กลนทโก
กระรอกบิน	กุลิโย
กระแต	กลนทโก
หนู	มุสิโก <u>มุสิกา</u> อุนทุโร
พังพอน	นกุล อริสไป มงกุโส <i>mongoose</i>

สัตว์เลื้อยคลาน

จระเข้	สุสุมาโร กุมภีโล
กิ้งก่า	กณทโก สรโฆ กณโฆ กณภูโก
จิ้งจก	ตุ๊กแก <u>สรพู</u> <u>ขรโคลิกา</u>
เหี้ย	<u>โคธา</u>
เต่า	กจจไป กุมโม กุมมโก
งู	อหิ อูโรค อลคทโท สไป อาสิวิโส อชคโร ภูชโค สิริสไป สิริสไป
นาค (งูใหญ่)	นาโค นาคี
นาคราช	นาคราชา สไปราชา วาสุกี
ตะขาบ กิ้งกือ	<u>กณขลุกา</u>
ตะขาบ	สตปที
ไส้เดือน	คณพูปาโท <u>มหิตลา</u>
หอยโข่ง หอยนางรม	<u>สิปปี</u> <u>สิปปี</u> <u>สิปปีกา</u> <u>สุตติ</u>

สัตว์ปีก

นก	สกุณ <u>สกุณิกา</u> <u>สกุณิ</u> ปกซี วิหโค ทวิโซ
นกกระจอก	กามี
นกกระเรียน	<u>โกณจา</u>
นกยาง	ฟโก
นกยูง	โมโร มยุโร <u>มยุรี</u>
นกตะกรุม	<u>พลาภา</u>
นกนางเขน	องคเหตุโก
นกทูเหว่า	กุนาโล กุนาลโก โกกิโล ปุงโกกิโล ปรกโต โอกกจโร
นกพิราบ	กโปโต กกุโฆ ปาราวโต
นกเขา	อุกกุโส กุโร
นกเค้า	อูลูโก

นกไส้ นกมูลไถ	<u>ลฎักกา</u>
นกเป็ดน้ำ เป็ด	ขลขโน ขลขริโฆ การณทโว รวิหโส นทิจโร
นกกาน้ำ	กาทมิโพ กาพกณฐโก กาลหิโส กาพหิโส กาพกณฐโก กาพกณฐโก จงกาโร จงโกโร ทาตยูโห
นกแก้ว นกแขกเต้า	สุโก สุโว สุวโก กีโร
หงส์	หิโส
หงส์ขาว	ภสสโร
หงส์ ห่าน	กลกณโท เสตจจโท ภสสโร
ห่าน	ววกงโค
เหยี่ยว	เสน โกลโล ธงโก วยคชินโส
เหยี่ยวแดง	กงโก โลหปิฏฐู
เหยี่ยวนกเขา	สกุณคมี
เหยี่ยวดำ	กาพเวโย
แร้ง	คิขโฆ คทโธ คนโธ
ไก่	กุกกุโฆ <u>กุกกุฏี</u> จรณาจูธ
ไก่ฟ้า	กุฬิโร <u>กิกิ</u>
ไก่เถื่อน ไก่ป่า	กุกกุโฆ
กา	กาโก <u>กาก็</u>
ค้างคาว	<u>ชตุกา</u> <u>อชินปตตา</u> <u>วคคฺลิ</u>

สัตว์น้ำ

โอทกา ชลชา	
ปลา	มจโจ ชลโซ วาริโซ ชลจโร มีโน
ปลากระเบน	มณทโก
ปลาไหล	<u>อมรา</u> ทุททุโก นพมีโน
กุ้ง	อิลจาโก आयตเนตโต

สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ

(สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก)	
กบ	มณชุกโก ทททุโร เกโก

แมลง

ปาดนกา insects	
แมลง	อุงกุณ
แมลงค่อมทอง	อินทโคปกา
แมลงงู	ฉปปโท

จิ้งหรีด	จิริ ฌลลิกา
ด้วง หนอน	กากรุโก
ตั๊กแตน	สลโก ปฏงโค
ผีเสื้อ มอธ	อธิปาทโก
หนอน	กิมิ ปุฟโว ปาณโก
กลุ่มหนอน	กิมิกุล
มด	<u>ปิปลลิกา</u> <u>กิปลลิกา</u>
ยุง ริน	มกโส สุกิมุโซ
เหา เล็น	<u>อุกา</u>
หมัด	อุปปาทโก

อวัยวะสัตว์

กระพองหัวข้าง	กุมโม
กีบเท้า	ซูโร
กีบม้า	ซูโร ซูร์ ตูรคซูโร อสสซูโร
กีบเท้าโค	<u>องคูลิ</u>
กรงเล็บ	<u>นขปณขรี</u>
ก้างปลา หนาม	<u>กณฏุก</u>
ขนดงู	โกโค
งาข้าง	ทนโต
งวงข้าง	<u>โสณทิ</u> (หตถิ) <u>โสณโท-ทา-ฑ</u>
ซากงู	<u>อหิกุณป</u>
ปีกนก	ปกโข <u>ปตต์</u> <u>ปิลข</u>
หนังสัตว์	<u>จมม</u> อชิน <u>อชิน</u>
หนังเสือ หนังเสือโคร่ง	<u>เวยคคข</u>
เขาสัตว์	วิสาโณ <u>สิงค</u>
หาง	กลาโป (หางที่เป็นพุ่ม ไม่มีเนื้อ เช่น หางม้า) <u>นงคภูฐ</u> (หางที่มีกระดูก เช่น หางวัว-ควาย)
มูลสัตว์ ขี้สัตว์	<u>ฉกณ</u>
มูลแพะ ขี้แพะ	<u>อชลณทิก</u> <u>ถณชทิกา</u>

ร่างกาย

ร่างกาย	กาโย เทโท <u>สรีร์</u> <u>วฟู</u>
กาย ตัว	<u>คตต</u>
ซากศพ	กุนโป-ป <u>กุนโป-ป</u> <u>ฉโว</u>
หนัง	ตโจ
หนัง หนังสัตว์	<u>จมม</u> <u>อชิน</u>

ผิว	<u>ฉวิ</u>
ขน	โลโม <u>โลม</u> (body) hair
ศีรษะ	<u>สีส</u> <u>มตถโก</u> head
ผม	เกโส (head) hair
หน้าผาก	นลาโณ <u>นลาโต</u> forehead
หน้า	<u>มุข</u> face
คิ้ว	ภมู <u>ภมูโก</u> <u>ภมูกา</u> eyebrow
ขนตา	<u>ปชุर्म</u> <u>ปมห</u> eyelash
นัยน์ตา	<u>จกขุ</u> <u>อกขิ</u> <u>เนตต์</u> <u>โลจน</u> <u>นยน์</u> eye
น้ำตา	<u>อสสุ</u> <u>อสสุขล</u> <u>อสสุธารา</u> <u>เนตตขล</u> tear
หู	กณโณ <u>โสต</u> ear
โคนหู กกหู	<u>กณณมมูล</u> earmold
จมูก	<u>นาสา</u> <u>นาสิกา</u> nose
โพรงจมูก	<u>นาสาปณาฬิ</u> sinus
หนวด	<u>มสสุ</u> mustache
ปาก	<u>มุข</u> mouth
ริมฝีปาก	<u>โอฏฐ</u> lip
ช่องปาก	<u>มุขทวาร</u> oral cavity
ฟัน	<u>ทนโต</u> tooth/teeth
ลิ้น	<u>ชีวหา</u> tongue
น้ำลาย	<u>เซโพ</u> saliva
น้ำมูก	<u>สิงฆาณิกา</u> snot
เสม็ด เสมหะ	<u>เสมโท</u> <u>เสมห</u> sputum, phlegm
แก้ม	<u>กโปโล</u> cheek
คาง	<u>หนุ</u> <u>หนูกา</u> <u>จุกุก</u> chin
คอ	<u>กณฐ</u> <u>คโล</u> <u>คิวา</u> neck
ก้านคอ หลอดเสียง	<u>คณนาฬิ</u> <u>คณนาโพ</u> throat
อก	<u>อุโร</u> <u>อุร์</u> breast
รักแร้	<u>กจฉา</u> armpit
ปอด	<u>ปปผาส</u> lung
หัวใจ	<u>ททย</u> heart
แขน	<u>พาหุ</u> <u>พาหุ</u> <u>พาหา</u> <u>ภูโซ</u> arm
ศอก ข้อศอก	<u>กปโปโร</u> elbow
ท้อง	<u>คพโก</u> <u>กจฉิ</u> <u>กจฉิ</u> <u>อุทร</u> belly
สะดือ	<u>นาภิ</u> <u>นาภิ</u> kidney navel
ไต	<u>วุก</u>

ตับ	<i>ยกนั liver</i>
พังผืด	<i>กิโลมกั fascia</i>
ม้าม๒	<i>ปัทกั spleen</i>
ดี	<i>ปิตตั gall</i>
ไส้ใหญ่	<i>อนตั large intestine</i>
ไส้เล็ก	<i>อนตคุดัน small intestine</i>
อาหารใหม่	<i>อุทริยั undigested food in the stomach</i>
อาหารเก่า	<i>กรีสั excrement</i>
อุจจาระ	<i>อุจจาโร สรืรวลยโซ คูโถ คูถ มีหัท กรีสั feces</i>
ปัสสาวะ มูตร	<i>ปัสสาโว มุตตั urine</i>
เอว สะเอว	<i>องโก กฤ ...</i>
ตัก เอว	<i>องโก ...</i>
ตะโพก บั้นเอว	<i>โสณิ โสณิ waist</i>
หลัง	<i>ปิฏฐิ back</i>
มือ	<i>หตโถ hand</i>
ฝ่ามือ	<i>ปาณิ palm</i>
ข้อมือ	<i>มณิพนโร wrist</i>
สันมือ	<i>กรโก ridge of hand</i>
กำมือ กำปั้น	<i>มุฏฐิ fist</i>
ประนมมือ	<i>อลขลิ อลขลิ อลขลิ lifting of the folded hands as a token of reverence</i>
นิ้วมือ	<i>องคฺลิ finger</i>
นิ้วชี้	<i>ตขฺขนิ forefinger</i>
เล็บ	<i>นโข นขั nail</i>
ขา ต้นขา โคนขา ขาอ่อน	<i>อูรู อูรูโก leg thigh</i>
ขาอ่อน	<i>สฺตถิ thigh</i>
เข่า	<i>ขนฺนุ ขนฺนุกั ขณฺณุ ขณฺณุกั ขนฺนุกา ขณฺณูกา knee</i>
แข้ง	<i>ขงฺฆา calf</i>
เท้า	<i>ปาโท ปาทั ปโท ปทั foot</i>
รอยเท้า	<i>ปทวลยโซ footprint footstep</i>
ลักษณะแห่งรอยเท้า	<i>ปทลกฺขณั look of footprint</i>
เสียงเท้า(เดินไป)	<i>ปทสทโท footstep, walking noise</i>
ส้นเท้า	<i>ปณฺหิ ปณฺหิกา heel</i>
เนื้อ	<i>มัส flesh</i>
กระดูก	<i>อฏฺฐิ /อฏฺฐิ ม. bone</i>

เยื่อในกระดูก	<i>อฏฺฐิมิลยั marrow</i>
เอ็น	<i>นหารู /นหารู ม. ligament</i>
เลือด	<i>โลหิตั blood</i>
หนอง	<i>ปุพฺโพ pus</i>
เหงื่อ	<i>เสโท sweat</i>
มันชั้น	<i>เมโท fat</i>
เปลวมัน	<i>วสา grease tallow</i>
ไขข้อ	<i>ลลิกา synovial fluid</i>
ฝี	<i>กณฺฑู abscess</i>
ลมหายใจ ปรามณ; ชีวิต	<i>ปาโณ breath; life</i>

จิตใจ

จิต ใจ	<i>จิตตํ เจโต มโน มนั มานสั วิญญานั ททยั mind</i>
--------	---

ต้นไม้

ต้นไม้	<i>รุกฺโข ตรู tree</i>
ป่า	<i>วนั อรณฺญั forest</i>
ป่าทึบ ป่ารก ป่าช้า	<i>คหณั คหณั สณฺโฑ สณฺฑั ขุฎา</i>
ดง	<i>อฏฺวิ shrub</i>
พุ่มไม้ กอไม้	<i>คจฺฉิ bush ระหว่างพุ่มไม้ คจฺฉนฺตรั</i>
ดอกไม้	<i>ปุพฺผั กุสุมึ flower</i>
ละอองดอกไม้ เกสร เกสรโร เกสรี่	<i>พอลัน pollen</i>
ผลไม้	<i>ผลั fruit</i>
เมล็ด	<i>อฏฺฐิ อฏฺฐิกั สิตถั สิตถกั seed</i>
เมล็ดข้าว เมล็ดข้าวสุก	<i>สิตถั สิตถกั rice grains</i>
เมล็ด พืช หน่อ	<i>พีขั seed, shoots</i>
เมล็ดผักกาด	<i>สาสโป beet</i>
เมล็ดตาล	<i>ตาลอฏฺฐิกั</i>
เมล็ดงา	<i>ติลลั ติลลกั sesame seeds</i>
เมล็ดมะม่วง	<i>อมพฏฺฐิ</i>
กิ่ง กิ่งไม้	<i>สาขา branch</i>
ใบ ใบไม้	<i>ปลาโส ปณฺณั ปตตั leaf/leaves</i>
ราก รากไม้	<i>มุลลั ปาโท ภิธั ภิธัรึ พุนฺโท มุพฺฟาโล มุพฺฟาฬั root</i>
โคนไม้	<i>รุกฺขมุลลั the foot of a tree</i>
ไม้ ฟืน	<i>กฏฺฐั ทารู firewood</i>
สะเก็ดไม้	<i>ขลลิ scab</i>

ยาง	ขตุ <i>rubber</i>
ต้นโพธิ์	โพธิ โพธิรุกโข <i>bodhi tree</i>
ต้นไทร	นิโครธ <i>banyan</i>
ไทรย้อย	วโฏ <i>weeping banyan</i>
สะเดา	นิมโพ <i>neem</i>
ต้นมะม่วง	อมโพ อมพรุกโข <i>mango tree</i>
ผลมะม่วง	อมพ อมพผล <i>mango fruit</i>
ผลมะม่วงสุก	อมพปกัก <i>ripe mango</i>
ผลมะม่วงดิบ	อาม(ก)อมพ <i>unripe/green mango</i>
ต้นกล้วย	กทล กทล <i>banana tree</i>
ผลกล้วย	กทลผล <i>banana fruit</i>
ต้นขนุน	ปนโส <i>jackfruit</i>
ผลขนุน	ปนล <i>jackfruit</i>
ต้นพุทรา	ปทโร <i>jujube</i>
ผลพุทรา	ปทร <i>jujube fruit</i>
ไม้จี่ว	ลิมพลี ลิมพลี <i>Bombax ceiba L.</i>
ต้นหว่า	ขมพู ขมพู <i>java plum, jambolan</i>
ข้าวเปลือก	วิท <i>paddy</i>
ข้าวสาลี	สาลี <i>wheat</i>
ข้าวกล้า	สสล <i>rice seedlings</i>
ไม้ไผ่	เวหุ <i>bamboo</i>
อ้อย	อุจจุ <i>cane</i>
ต้นไม้ใหญ่เจ้าป่า	วนบปติ (มหารุกโข) <i>big tree</i>
ดอกบัว	ปทุม ปทุม กมล อุปล อุปล สโรช ปทุมทริก <i>lotus</i>
ชบา	ขปา <i>hibiscus</i>
ต้นหมาม่วย	กจจุ <i>nettles</i>
น้ำเต้า	ลาว <i>calabash</i>
เถาวัลย์	ลตา วิฐ <i>vine</i>
หญ้า	ติณ <i>grass</i>
มัน ผือก	มูโล มูโล มูล มูล <i>yam, taro</i>

ธรรมชาติ

โลก	โลโก
ปรโลก	โลกหน้า (ภพหน้า ชาติหน้า) ปรโลโก
ภาพ	ภโว ภวน

ภูมิ	ภูมิ
สวรรค์ เทวโลก	สคโค เทวโลก
นรก	นิรโย
นรกอเวจี	อวิจิ อวิจิ อวิจิ อวิจิ
ดาว	ตารา ตารา โชติ นภขตต์
ดาวหาง ดาวตก	จุมเกตุ
แผ่นดิน	ภู ภูมิ ภูรี ภูรี ปฐวี ปถวี ธรม จมา วสุธา วสุธา
พระอาทิตย์	อาทิจโจ สุริโย ทิวากโร ทินกโร ภาณู
พระจันทร์	จโนโท จันทิมา นภขตตราชา สสี
พื้น	ตล
พื้นใต้ดิน นาคพิภพ	ปาดาล
ฝั่ง	ศิริ
ฝั่งนี้ ฝั่งใน ภายใน	โอริ
ฝั่งอื่น ฝั่งนอก ฝั่งโน้น	ปาร
เกาะ ทวีป	ทีโป
ภูเขา	ปพพโต ศิริ
ภูเขาหินล้วน	เสโล
เขาพระสุเมรุ	ลิเนรุ
ชอกเขา	กนทโร กนทรา คพภร
เงื้อมเขา	ปพภาโร
ถ้ำ	คฺหา คฺหา ศิริคฺหา ศิริคฺหา คพภร
ดิน ดินร่วน	ปฺสุ ปฺสุโก
ดิน ดินเหนียว	มตติกา
เปลือกตม โคลน	กททโม จิกฺขลล
หิน ศิลา	สิลา อมโโก อสมมา ปาสาโน อุโปโล
แผ่นหิน	ปาสาโน
หินลับมีด	นิสโท
กรวด	วาลูกา
ทราย	อุรุ วาลูกา
ครึ่ง	ลาชา
ขี้ผึ้ง	สิตถ สิตถ
ธาตุ	ธาต
ฝุ่น ผง	จฺฐิ จฺฐิ จฺฐิ จฺฐิ ปฺสุ ปฺสุโก จฺจนโน จฺจนณ
กองฝุ่น	ปฺสุกฺล
น้ำ	อุทก ชล วาริ อมพ อาโป

ธาตุน้ำ	<u>ฮาโปธาตุ</u>
ทะเล	ชลธิ สินธุ อดุณโว สาคโร สมุทโท มหาสมุทโท
ห้วงน้ำ น้ำท่วม	โอโฆ
บึง	วาปี ตลาโก ตพาโก
สระ	สโร <u>สร'</u>
สระที่เกิดเอง	ชาตสสโร <u>ชาตสสร'</u>
ลำธาร ธารน้ำ	ปทโร <u>ธารา</u> ; <u>กุนนที</u> <u>กุนที</u> (<u>แม่น้ำน้อย</u>)
แม่น้ำ	<u>นที</u>
แม่น้ำสินธุ	<u>สินธุ</u>
แม่น้ำสรภู	<u>สรภู</u>
ฝน	เทโว <u>วสส'</u>
ฝน เม็ดฝน	<u>วฏฐิ</u>
กระแสน้ำ กระแสน้ำ	<u>โสต'</u>
คลื่น	<u>อุมิ</u> <u>วีจิ</u>
สายฟ้า	อสนิ <u>อสนิ</u> <u>วิขชู</u> <u>วิขชุตตา</u>
ฟ้าผ่า	อสนิปาโต
ไฟ	ปาวโก อคคิ เตโซ ทโห รุมนเกตุ สนตาโป <u>ทหน-ณ'</u>
ธาตุไฟ	<u>เตโซธาตุ</u>
ไฟป่า	ทวทาโห ทวทาโห
เปลวไฟ	<u>ขาลา</u> <u>ลิษา</u> <u>อจจิ</u>
ประกายไฟ	<u>วิบุลลึงค์</u> <u>มุลลึงค์</u>
ควัน ควันไฟ	จุม โธโม
เขม่า	<u>มสิ</u>
ลม	วาโย <u>วายุ</u>
อากาศ	อากาศ
หุลุม	<u>กาสุ</u>
ช่อง รู โพรง	<u>สุสิริ</u> <u>ฉิทท์</u>
แสงสว่าง รัศมี	โอมาส อโลโก ปทีโป <u>ปภา</u> <u>อภา</u> <u>นารา</u> <u>ริสิ</u> <u>รสมิ</u>
เสียง	สโร
เสียง ศัพท์	สทโท
เสียงก้อง	โฆโส
(เสียง)ไพเราะ	มจรุ มลชู มลชุก (<u>คุณ.</u>)
กลิ่น	คนโร
รส	รโส
สังขาร	สงขารโ
ลม	วาโต

ลมตะวันออก	<u>ปุรตถิมวาโต</u>
ลมตะวันตก	<u>ปจจิมวาโต</u>
ลมเหนือ	<u>อุตตรวาโต</u>
ลมใต้	<u>ทกขินวาโต</u>
ลมมีธุลี	<u>สรชวาโต</u>
ลมไม่มีธุลี	<u>อรชวาโต</u>
ลมหนาว	<u>สิตวาโต</u>
ลมร้อน	<u>อุณหวาโต</u>
ลมพัดเบาๆ	<u>ปริตตวาโต</u>
ลมพัดแรง	<u>อิมิตตวาโต</u>

ทิศ

ทิศ ทิศใหญ่	<u>ทิสา</u> <u>โกโณ</u>
ทิศเหนือ ทิศอุดร ทิศเบื้องซ้าย	<u>อุตโตร</u> <u>อุตตรา</u> <u>อุตตร'</u> <u>อุตตรทิสา</u> <u>อุทิจิ</u> <u>อุทิจิ'</u>
ทิศใต้ ทิศเบื้องขวา	<u>ทกขินทิสา</u> <u>อปาจิ</u> <u>อปาจิ'</u> <u>อวาจิ</u>
ทิศตะวันออก บูรพา ปราจัน	ทิศมีในเบื้องหน้า, บูริมทิศ <u>บูริมทิสา</u> <u>ปุรตถิมทิสา</u> <u>ปุรตถา</u> มีในทิศตะวันออก <u>ปุรตถิม ค.</u>
ทิศเบื้องหน้า	<u>บุพพา</u> <u>บุพพทิสา</u> <u>ปาจิ</u> <u>ปาจัน'</u> <u>ปาจัน</u> มีในทิศตะวันออก <u>ปาจันก ค.</u> <u>อคคิกโกโณ</u> <u>อคคินิกโกโณ</u> <u>อปรา</u>
ทิศตะวันตก	<u>ปตฺติจิ</u> <u>ปจจิมมา</u> <u>ปจจิมทิสา</u> <u>ปจจิมาทิสา</u> ทิศเบื้องหลัง <u>ปจจมา</u> <u>นิ.</u>
ทิศเฉียง ทิศน้อย	<u>อนุทิสา</u> ระหว่างทิศ มุม <u>วิทิสา</u> ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ทิศอีสาน <u>บุพพุตตรา</u> <u>บุพพุตตรทิสา</u> <u>อุตตรานุทิสา</u> <u>อิสาน'</u>
ทิศตะวันออกเฉียงใต้ ทิศหริ	<u>หริ</u> <u>อปรทกขินา</u> <u>บุพพทกขิโน</u> <u>บุพพทกขิม'</u> <u>บุพพทกขินาทิสา</u> <u>ทกขินอนุทิส</u> <u>สา</u> <u>ทกขินานุทิสา</u> ทิศอากาศ <u>อากณโย</u>
ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ทิศพายัพ (ส. วายว)	<u>ปจจิมอนุทิสา</u> <u>ปจจิมุตตรา</u>
ทิศเบื้องบน	<u>อุปริมา</u> <u>อุตตรา</u> <u>อุคคโม</u> <u>อุคคมน'</u>
ทิศมีในเบื้องต่ำ ทิศเบื้องต่ำ	<u>เหมฐิมมา</u>
ทิศเบื้องล่าง, ทิศเบื้องต่ำ	<u>อธรา</u>

สถานที่

บ้าน เรือน	<u>เคห'</u> <u>เคโห</u> <u>ฆร'</u>
------------	------------------------------------

ที่อยู่	นิเวสน์ วรรณฐาน์ เวสโม
ที่อาศัย ที่พัก เรือน	อวารโส อชฌมาวโส
ที่พักกลางคืน	รตติฐาน์
ที่พักกลางวัน	ทิวาฐาน์
ที่พักกลางคืนและที่พักกลางวัน	รตติฐาน์ทิวาฐานานิ
(หมู่)บ้าน	คาโม คามโก (ก สกัถละ)
ประชุมแห่งบ้าน	คามโก
กฐิ กฐี	กฐิ
อาศรม อาศรมบท	อสสมโ อสสมปท
วัด	อวาโส อาราโม
วิหาร	วิหาโร
สวน	อาราโม อุทยาน
นา	เขตต์
เจดีย์ สตุป	เจดีย์ ฐโป
ยอด	ฐโป
ปราสาท	ปาสาโท พื้นปราสาท ปาสาทล
อาคาร	อ-อาคารโ อ-อาคาร; อคค (รูปย่อของ อาคาร)
ศาลา โรง	ศาลา
โรงเรียน	ปาฐาคาโร ปาฐศาลา ลิปปศาลา
โรงพยาบาล	อาโรคยศาลา คิลานศาลา
ห้อง	คพโ โอรโก โอรก
ห้องเรียน	ปาฐคพโ
ห้องนอน	สยนคพโ
ห้องน้อย	โอรโก โอรก
ที่นอน	สยน์ เสน์ เสยยา
เตียง	มณโจ มณโจ
ที่นั่ง อาสนะ ผ้าปูนั่ง	อาสน์ นิสิน
ตั้ง	ปฐ
ตั้งน้อย	ปฐิกา
เก้าอี้	โกจฉ
ที่อยู่อาศัย ที่นอนและที่นั่ง	เสนาสน์ เสยยาสน์ อุปสสย
ที่ ที่ตั้ง	ฐาน
โอกาส ที่ว่าง เวลาว่าง	โอกาโส
สถานที่สบาย/สำราญ/ผาสุก	ผาสุกฐาน์ ยถาผาสุกฐาน์ (ที่มีความสำราญอย่างไร)
โรงอุโบสถ อุโบสถ โบสถ์	อุโปสถคค อุโปสถาคาโร

โรงอาหาร หอฉัน	ภตคคค อุภูฐานศาลา อาสนศาลา
โรงทาน	ทานคค
ที่บำรุง ที่อุปัฏฐาก	อุภูฐาน
ที่นิมนต์	นิมนตณฐาน
ที่มาดื่มน้ำ	อาปานภูมิ
ซุ้มประตู	โกฏฐโก
โรงไฟ	อคคิสาลา
ศาลาเรือนไฟ	ขนตาพรศาลา
เรือนไฟ	ขนตาพร
ที่บำเรอไฟ ที่บูชาไฟ	อคคิปริจรณฐาน
กัปปิยภูมิ	กัปปิยภูมิ
ที่แอบที่ซ่อน(ตัว) ที่หลีกเร้น	เลน-ณ
ที่จ้งกรม	จ้งกโม จ้งกมฐาน
โรงจ้งกรม	จ้งกมนศาลา
บ่อน้ำ	อุทปาโน ปปา
ศาลาบ่อน้ำ	อุทปานศาลา
ศาลาที่พัก	วิสสมนศาลา
สระโบกขรณี	โปกขรณี
มณฑป	มณฑปโป มณฑป
สระ	สโร สร
ห้องน้ำ ห้องส้วม	วัจจภูมิ วัจจภูมิ
ป่าช้า สุสาน	สุสาน
ป่าช้า/สุสานฝังศพ	อามกสุสาน
ป่าช้า/สุสานเผาศพ	อาพาหน
ตะแลงแกง, สถานที่นำ(นักโทษ)มาฆ่า	อาฆาตน์
ระเบียง หน้ามุข	อาลินโท ปมุข ปริยาคาโร ปริยาการ ปาฆณ
คอก	วโซ
คอกวัว	โคกุล คุฏฐ โคฎฐ
รัฐ แคว้น ประเทศ	รฐฐ วิชิต
ตำบล เมือง บ้านเมือง ประเทศถิ่น	ชนปโท
สถานที่ ประเทศ ถิ่นที่	เทโส ปเทโส
ที่ต่างถิ่น	วิทโส (ประเทศอื่นต่าง)
นิคม	นิคโม
เมือง	นคร -ธานี ปฐ ปฐ มณฑโร มณฑริ
เมืองใหญ่ มหานคร	ราชธานี อคคนคร metropolis
เทพนคร เมืองสวรรค์ เทวนคร	

เมืองอสุร	<u>อสุรปุรี</u>
ประตูเมือง	ซุ้มประตูเมือง <u>โคปุรี</u>
หมู่บ้าน	คาโม <i>village</i>
ที่ทำงานในหมู่บ้าน	<u>คามกมกรณฐาน</u>
ประเทศฝ่ายทิศใต้	เมืองแถบใต้ <u>ทกชินาปโถ</u>
ประเทศชายแดน	<u>ปจจนต</u> <u>ปจจนติม</u> <u>ปจจนติมชนปโถ</u>
ถนน ทาง	<u>มคโค</u> <u>ปโถ</u> <u>ปนโถ</u> <u>ปชโซ</u>
ตรอก ถนน ทางเดิน	<u>วีถิ</u> <u>รจฉา</u> <u>รถิกา</u> <u>วสิชา</u>
ถนนที่นายจ้างอยู่	<u>ภตทกวีถิ</u> (ถนนอันเป็นที่อยู่ของนายจ้าง)
ถนนต้น ตรอกต้น	<u>พยูโห</u>
ทางสามแยก	<u>สิงฆาฏกั</u>
คูเมือง	<u>ปรีชา</u>
ชิงช้า	<u>โทลา</u>
สะพาน	<u>เสตุ</u> <u>สงกมนั</u>
เขตแดน	<u>สีมา</u> <u>มริยาทา</u> <u>เวลา</u> <u>สีมนโตะ</u> <u>อนโตะ</u> <u>ปรีชนโตะ</u> <u>อนตริ</u>
รั้ว	<u>วติ</u> <u>วติกา</u> <u>ปากาโร</u> <u>ปรีกเซโป</u>
กำแพง	<u>ปากาโร</u> <u>วรโณ</u> <u>อุททาโป</u> <u>อุททาโม</u> <u>วติ</u> <u>ภิตติ</u> <u>อุปการิกา</u> <u>กุฑฑ</u>
ที่ใกล้	<u>มูล</u>
ที่ใกล้ สำนัก	<u>สนดิก</u>

นิบาตเกี่ยวกับที่-สถานที่

ในที่สูง	<u>อุจจ</u>
ในเบื้องบน	<u>อุทธ</u> <u>อุปรี</u>
ในเบื้องต่ำ/ล่าง	<u>นิจ</u> <u>อโธ</u>
ในภายใต้ ในข้างใต้ ข้างล่าง	<u>เทฐฐา</u>
ในฝั่งในนี้	<u>โอร</u>
ในฝั่งนอกโน้น	<u>ปาร</u>
ในภายใน	<u>อนโตะ</u> <u>อชมตต</u>
ในภายนอก	<u>ติโร</u> <u>พหิ</u> <u>พหิทธา</u> <u>พาทิรา</u> <u>พาทิริ</u>
ในที่ไกล	<u>อารา</u> <u>อารกา</u>
ในที่รอบๆ ในที่ใกล้ โดยรอบ	<u>สมนตา</u> <u>สมนตโต</u> <u>สามนตา</u> <u>ปรีโต</u>
ในโลกอื่น	<u>หุริ</u>
ในโลกหน้า	<u>เปจจ</u>
ริม ใกล้ ทั้งสองข้าง	<u>อภิตโต</u>

ข้างหน้า	<u>ปุโรโต</u> <u>ปุโรโต</u>
ข้างหลัง	<u>ปจฉโต</u> <u>ปิฏฐิตโต</u>
ในที่ข้างหน้า เฉพาะหน้า	<u>อภิตโต</u>
ในที่ต่อหน้า	<u>สมมุชา</u> <u>อาวิ</u> <u>อาวิ</u>
ในที่ลับหลัง	<u>ปรมมุชา</u> <u>ปรมมุข</u>
ในที่ลับ	<u>รโห</u>
ในที่แจ้ง ที่แจ้ง	<u>อาวิ</u> <u>อาวิ</u>
ในระหว่าง	<u>อนตตรา</u> <u>อนตเรน</u>
ในระหว่างแห่งต้นสาละคู่ ยมกศาลานั อนตเรน	
ในระหว่างกรุงราชคฤห์กับเมืองนาลันทา	
<u>อนตตรา</u> <u>จ</u> <u>ราชคห</u> <u>อนตตรา</u> <u>จ</u> <u>นาฬนท</u>	
ในระหว่างนครและวิหาร <u>นครสส</u> <u>จ</u> <u>วิหารสส</u> <u>จ</u> <u>อนตตรา</u>	
ในระหว่างแห่ง(หมู่)บ้าน <u>คามนตเร</u>	
ในระหว่างแห่งบริษัท ๔ <u>จตุปรีสนตเร</u>	
ในระหว่างแห่งพวกเธอ <u>ตุมหาก</u> <u>อนตเร</u>	
ในระหว่างแห่งมหาชน <u>มหาชนสส</u> <u>อนตเร</u>	
ในระหว่างแห่งผ้าเหล่านั้น <u>เตส</u> <u>วตถาน</u> <u>อนตเร</u>	
ในระหว่างแห่งภิกษุสงฆ์เป็นอันมาก <u>มหาภิกษุสงฆ์สส</u> <u>อนตเร</u>	
ระหว่างแห่งพระรัศมีมีวรัณณะ ๖ <u>ฉพพณณรสีน</u> <u>อนตเร</u>	
ในระหว่างแห่งโคผู้คือเหล่าพระชีนาสพ <u>ชีนาสวอุสถาน</u> <u>อนตเร</u>	

ระหว่างแห่ง(หมู่)บ้าน <u>คามนตริ</u>	
ต่อมา ถัดมา หลังจากนั้น <u>อนนตริ</u>	
ไม่มี(อะไรคั่นใน)ระหว่าง ลำดับ <u>อนนตริ</u>	
ในแนวขวาง <u>ติริย</u>	
ณ ส่วนข้างหนึ่ง <u>เอกมนต</u>	
ในส่วนเดียว ร่วมกัน เป็นอันเดียวกัน <u>เอกชฌ</u>	
จนถึงพรหมโลก <u>ยาว</u> <u>พุทธมโลกา</u>	

อื่นๆ

ในที่(เดิม)ของตน <u>สภฐฐาเน</u> <u>ยถาฐฐาเน</u>	
ในที่ที่เราบอกไว้ <u>มยา</u> <u>วุตตฐฐาเน</u> <u>คตคตฐฐาเน</u>	
ในฐานะอันเลิศ <u>อคคฐฐาเน</u>	
ในที่ท่ามกลาง <u>มชฌิมฐฐาเน</u> (ในที่ที่มีในท่ามกลาง)	
ในท่ามกลางหมู่บ้าน <u>คามมชฌเม</u> (ในท่ามกลางแห่งหมู่บ้าน) <u>#เคหมชฌเม</u> <u>วิหารมชฌเม</u>	
ในฐานะอันไม่พึงรักษา <u>อรกชิตพพฐฐาเน</u>	

ในที่เป็นที่อยู่ ในที่อยู่	วสนภูฐาน
ในที่ที่ตนนั่ง อดตโน	นิสินนภูฐาน
ในที่แห่งเท้า	ปาทภูฐาน
ในที่ที่ตอน	ถลภูฐาน
ในที่ที่ลุ่ม	นิพนภูฐาน
ในที่แห่งตนบังเกิดแล้วๆ	นิพพตตนิพพตตภูฐาน
ในที่ที่ควรหัวเราะ	หสิตพพภูฐาน หสนติ
ในที่ที่ใกล้	อาสนนภูฐาน
ในที่เดียวกัน	เอกภูฐาน วสนตา
ในที่ตามที่ชอบใจ	ยถารุจิตภูฐาน
ในฐานะแห่งพี่สาว	เชฏฐิธิตภูฐาน
ในฐานะแห่งอัครมเหสี	อคคมหสิภูฐาน
	#มาตภูฐาน, อาจริยภูฐาน
สมาส	
(ภายในเมือง	อนโตนคร, นครสส อนโต, อนโตปุรี
(ภายในปราสาท	อนโตปราสาท
(ภายในวิหาร	อนโตวิหาร, วิหารสส อนโต
(ภายในอเวจี	อนโตอเวจี
(ภายนอกเมือง	พหินคร
(ภายนอกหมู่บ้าน	พหิคาม
(ภายนอกม่าน	พหิสานิ(ย)
(ภายนอกภูเขา	ติโรพพต
(ภายนอกกำแพง	ติโรปาการ
(ภายนอกฝา(เรือน)	ติโรกุกุฑ
(เบื้อง)บนปราสาท	อุปริปราสาท
(เบื้อง)บนเตียง	อุปริมณจ
(ภายใต้)เตียง	เหฏฐามณจ
(ภายใต้)ปราสาท	เหฏฐาปราสาท
ระหว่างทาง	อนตรามคค์
ระหว่างถนน	อนตรวิถิ(ย)
ระหว่างบ้าน	อนตรขม
ใกล้เมือง	อุปนคร
ใกล้แม่น้ำคงคา	อนคคค อุคคค
ใกล้ป่า	อนุน
ตามฝั่ง	อนติริ
หลังรถ	อนุรถ

ในที่ใกล้เท้า แทบเท้า	ปาทมูล
ยาน พาหะ	
รถ	รโถ
รถม้า	อสนรโถ
ยาน	ยาน
พาหะ	วาหน
ยนต์ เครื่องกลไก	ยนต์
เกวียน	สกฏ
เรือ	นาวา โปโต
อาหาร	
ข้าว	อนน <i>cooked rice</i>
ข้าวและน้ำ	อนนพาน <i>rice and water</i>
ข้าวสุก	โธทโน <i>cooked rice</i>
ข้าวสวย ภัต	ภตต <i>cooked rice</i>
ข้าวปายาส (ระคนด้วยน้ำนม) (ชีร)ปายาส	
ข้าวปายาสมีน้ำน้อย	นิรุกทปายาส <i>rice milk</i>
ก้อนข้าวปายาส	ปายาสปิณโท <i>a lump of rice</i>
แกง ชุป	สุโป <i>soup</i>
กับข้าว	พยุณชน <i>dishes, things eaten with rice</i>
บิณฑบาต	ปิณฑปาโต <i>food offering to a monk</i>
ขนม	บูโว บูโป <i>sweets candy</i>
ขนมสด	กุมมาโส
ขนมแห้ง ข้าวตู	สตตุ
มื้ออาหาร	อาหาโร ภตต <i>meal</i>
อาหารเช้า	ปาตราโส <i>breakfast</i>
อาหารเที่ยง	มขณนตีกาโส? <i>lunch</i>
อาหารเย็น	สายมาโส <i>dinner</i>
อาหาร ของกิน	ภกโข ภกข ภกขา
ภิกษา (อาหารได้จากกรขอ)	ภิกขา <i>alms (given to Buddhist monks)</i>
เนื้อ	มส์ <i>meat</i>
เนื้อหมู	สุกรมส์ <i>pork</i>
(เนื้อ)ปลา	มจโจ <i>fish (meat)</i>
เนื้อและปลา	มจจมส์ <i>fish and meat</i>

เนื้อเหี้ย	โครมัส <i>water-monitor meat</i>
เนื้ออร่อย	มธุรมัส <i>delicious meat</i>
เนื้อที่เหลือ	เสสมัส <i>leftover meat</i>
เนื้อที่เก็บไว้	ฐูปิมัส <i>kept meat</i>
เนื้อเดน	วิฆาส (มีส) วิฆาโส (อาหาไร) <i>remains of food, scraps</i>
เนื้อเดนสิงโต	สีหวิฆาส
เนื้อเดนเสือ(โคร่ง)	พยคฆวิฆาส
เนื้อเดนเสือเหลือง	ทีปวิฆาส
เนื้อเดนเสือดาว	ตฺรจฉวิฆาส
เนื้อเดนสุนัขป่า	โกกวิฆาส

ปลาสด	อลลมจโจ อามมจโจ <i>fresh fish</i>
ปลาดิบ	อามมจโจ <i>raw fish</i>
ปลาแห้ง	สุกขมจโจ <i>dried fish</i>
ปลาร้า ปลาจ่อม	ปุตมจโจ <i>pickled fish</i>
ปลาเค็ม	โลณมจโจ <i>salted fish</i>
ปลาย่าง ปลาเผา	องคารปกกมจโจ <i>grilled fish</i>

ผลไม้	ผล (ขมพุผล กทลิลผล อมพ/อมพผล) <i>fruit</i>
ผลไม้ต่างๆ	นานาผลานิ <i>various fruits</i>

ข้าวปลายกรรียน	ปลายข้าว กาณฆก กาณฆิก <i>broken rice, broken-milled rice</i>
ปลายข้าว มีน้ำส้ม(น้ำผักดอง)เป็นที่สอง, ปลายข้าว กับน้ำผักดอง	'กาณฆก พิลงคหุติย' (ข้าวปลายกรรียน มีน้ำส้ม(น้ำผักดอง)เป็นที่สอง) <i>broken rice and pickled vegetables</i>

ของควรเคี้ยว	ขาหนีย ขซข ขซขก <i>food fit to be chewed; snack</i>
ของควรบริโภค	โกขนิย โกขข <i>food fit to be eaten</i>
ของควรเคี้ยวควรบริโภค	ขาหนียโกขนิย ขซขโกขข <i>food fit to be chewed or eaten</i>

น้ำ เครื่องดื่ม

น้ำ (ทั่วไป)	อุทก <i>water</i>
น้ำดื่ม (น้ำเปล่า)	ปานีย <i>drinking water</i>
น้ำ(เครื่อง)ดื่ม เครื่องดื่ม ปานะ	ปาน ปานก (soft) <i>drink</i>
อัญชัน	อฏฐปาน <i>8 types of juices</i>
น้ำมะม่วง	อมพปาน อมพปานก <i>mango juice</i>
น้ำพุทรา	มธุกปาน <i>Indian-jujube juice</i>

(น้ำ)กาแฟ	กาฬิปาน <i>coffee</i>
น้ำอ้อย น้ำตาล น้ำอ้อยขบ	ผาณิต คูป โคโพ <i>cane juice, sugar</i>

ยากู อาหารเหลว	ยากู <i>gruel</i>
----------------	--------------------------

ยากูแข็ง	โกขขยากู (ยากูที่เข้มข้นกว่าปกติ เช่นข้าวต้ม จัดเป็นโกขนะ)
----------	---

น้ำผึ้ง	มธุ <i>honey</i>
---------	-------------------------

สุรา เหล้า น้ำเมา	สุรา มชช ; เมรย (ยังไม่ได้กลั่น) <i>liquor alcohol whisky wine</i>
-------------------	---

หิวข้าว	ฉาต
---------	------------

กระหายน้ำ หิวน้ำ	ปิปาลิต
------------------	----------------

ผ้า อารรณ์

วตถารณานิ

สร้อย/กำไล/มือ/เท้า	กำไล วลย <i>bangle</i>
---------------------	-------------------------------

กำไลมือ	เกยูร <i>bangle for arm</i>
---------	------------------------------------

กำไลเท้า	นุปุโร <i>bangle for feet</i>
----------	--------------------------------------

รัดประคด เข็มขัด	กายพนธ <i>belt</i>
------------------	---------------------------

ผ้าห่ม(ขนสัตว์ กั้นหนาว)	กมพล <i>blanket</i>
--------------------------	----------------------------

กำไลมือ	วลย กฏก <i>bracelet</i>
---------	--------------------------------

ผ้าฝ้ายแบบหนามักมีสีขาวไม่มีลาย	กปปาลิก <i>calico</i>
---------------------------------	------------------------------

ดอกไม้บนศีรษะ เทริด มงกุฎดอกไม้	เสขโร <i>chaplet</i>
---------------------------------	-----------------------------

ผ้า	วตถ ทูลล <i>cloth</i>
-----	-------------------------------------

ผ้าอาบน้ำ	อุทกสาฎิก <i>cloth for bathing</i>
-----------	---

ผ้าฝ้าย	โฆม <i>fiber cloth</i>
---------	-------------------------------

ผ้าขนสัตว์	กมพล <i>woolen cloth</i>
------------	---------------------------------

ผ้าไหม	อหต (ผ้าอันอะไรๆ ไม่ขจัดแล้ว)
--------	--------------------------------------

เสื่อ เสื่อคลุม	สาฎิก
-----------------	--------------

เครื่องประดับคอ	คิเวย <i>collar</i>
-----------------	----------------------------

	จุมณณ <i>crest-gem</i>
--	-------------------------------

มงกุฎ	กิริฎ <i>crown</i>
-------	---------------------------

diadem	อุณทิส มงกุฎ รัดเกล้า พระราชอำนาจ พระฐานันดรศักดิ์
--------	---

ต่างหู	กฤษล <i>ear-ring</i>
--------	-----------------------------

	มาลา <i>garland</i>
--	----------------------------

เครื่องนุ่งห่ม	สาฎก <i>garment</i>
----------------	----------------------------

สบง อันตราวาสก	อันตราวาสโก <i>inner garment</i>
----------------	---

ผ้าถุง	นิวาสน <i>lower garment</i>
--------	------------------------------------

จีวร	อุตตราสงค์ ผ้าห่ม ปารุชนี (สำหรับห่มด้านบนลงมา) <i>upper garment</i>
รัดเอว	กฏีพณัน <i>girdle</i>
รัดสะโพก	เมขลา <i>girdle of a woman</i>
ผ้าเช็ดหน้า	หัตถปุณณ <i>handkerchief</i>
หมวก	สีสาวรณ นาฬิกาปัดโต <i>hat</i>
ชายผ้า	ทสา ทุสสนโต <i>hem (of a garment.)</i> จกจโก overcoat ทิมกจโก
สร้อยคอ	หาโร คิวารณ <i>necklace</i>
<i>ointment fragrant</i>	วิเลปนี
น้ำหอม ของหอม	สุคนโธ <i>perfume</i>
การอบ(กลิ่น)	วาสน <i>perfuming</i>
เข็ม	สลาภา <i>pin</i>
rag	นนตกำ
แหวน	องคฺลิมุททา <i>ring</i>
แหวนตรา	มุททิกา <i>signet ring</i>
รองเท้า	ปาทุ ปาทุกา <i>shoe</i>
รองเท้าแตะ?	อุปาหน <i>sandals</i>
scent	คนธสาร
ผ้าไหม	โกเสยย์ <i>silk</i>
smoking pipe	ฐมเนตต์
สบู่	นหานีย <i>soap</i>
สร้อยไข่มุก	มุตตาวล <i>string of pearls</i>
ผงอาบนํ้า?	วาสจุนณ <i>toilet powder</i>
<i>toilet box</i>	วาสกรณโฆ
ผ้าเช็ดหน้า?	มุขปุณชน <i>towel</i>
ผ้าโพกหัว	สีสเวฐน <i>turban</i>
ร่ม	ฉตต์ <i>umbrella</i>
veil	มุขวารณ
ไม้เท้า(คนแก่)	กตตรยภูฐ <i>walking stick</i>
นาฬิกา	โหราโลจน <i>watch</i>

บ้าน ส่วนประกอบ อุปกรณ์

ยุง ฉาง	โกฏฐ <i>barn</i>
ซุ้ม/ห้องอาบนํ้า	นทานโกฏฐโก <i>bathing closet</i>
คาน	ตุลา <i>beam</i>

ห้องนอน	สยนิฆร์ <i>bedroom</i>
แผ่นกระดาน	ผลโก <i>board</i>
ลิ่ม กลอน	อคคัล <i>bolt</i>
อิฐ	จยนิภูฐกา <i>brick</i>
ซีเมนต์	กาฬจุนณ <i>cement compound</i> องคณ
ห้องอาหาร	โภชนสาลา <i>dining-room</i>
ประตู	ทวาร <i>door</i>
ประตูเลื่อน ประตูบ้าน	เคททวาร
กรอบประตู	ทวารพาหา <i>door-frame</i>
drawing-room	ปฏิกกมน
eaves	นิมพ์
โรงรถ	รถสาลา <i>garage</i>
ซุ้มประตู ประตูใหญ่?	ทวารโกฏฐโก <i>gate</i>
	กุฎโล <i>granary</i>
โรง, ห้องโถง	สาลา <i>hall</i>
เตา เตาไฟ	อุทธร <i>hearth</i>
บานพับ	ทวาราวภูฐโก <i>hinge</i>
ห้องชั้นใน	โอรโก <i>inner room</i>
กุญแจ	กุญจิกา ตาไฟ <i>key</i>
รูกุญแจ	กุญจิกาวีวี <i>keyhole</i>
ห้องนํ้า	วจจกฏ <i>lavatory</i>
ปูนขาว	เสตจุนณ <i>lime</i>
	จยนาเลโป <i>mortar (ส่วนผสมของปูนขาวหรือซีเมนต์กับทรายและนํ้า; โบกปูน)</i>
เสา	ถมโก <i>pillar</i>
เรือนยอด อาคารที่มีหลังคาเป็นยอดแหลม	ภูฏาคาโร ภูฏาคาร <i>pinnacle</i>
ไม้กลอนหลังคา ไม้จันทัน	โคปานล <i>rafter</i>
หลังคา	ฉทน <i>roof</i>
ห้อง	คพโก <i>room</i>
โรงม้า	อสสสาลา <i>stable</i>
บันได	โสปาโณ โสปาโน <i>stair</i>
โรงเก็บของ	อุทโทลิต <i>store</i>
terrace	เวทิกา
verandah	อาลินโท
ธรณีประตู	อุมมาโร <i>threshold</i>

ท่อนไม้	<u>กฏฐ์</u> ทารุ timber
top-plate	ปกขปาโส
พื้นชั้นบน?	<u>ปาสาทล</u> upper floor
ฝา	<u>ภิตติ</u> wall
wall-plate	สงฆาโณ
หน้าต่าง	<u>วาทปาน</u> window
บานหน้าต่าง	<u>กวางภู</u> window shutter
หน้าต่างที่มีมุข	<u>สีหปขโร</u> window with a balcony
อาคารผู้หญิง	<u>อิถาคาร</u> โอรโรโธ women's apartments

สิ่งของ

ทรัพย์สมบัติ	<u>ธน์</u> โภโค <u>สมปตติ</u> วิภโว <u>สาปเตยย์</u> <u>กฏุมพ์</u> <u>กฏุมพ์</u> <u>ทพพ์</u>
เงิน	<u>หิรณญ์</u>
เงินตรา	<u>รูปีย์</u> <u>กหาปณ</u>

สิ่งของภายในบ้าน

เคหสถาน

เถ้า	<u>ฉาริกา</u> ash
ตะกร้า	<u>ปิฏก</u> basket
ถุง	<u>ปสิพพะโก</u> bag
เตียง	<u>มณโจ</u> <u>มณโจโก</u> bed
ผ้าคลุมเตียง	<u>มณจตุธณ</u> bedsheet
เศษผ้า ผ้าขี้ริ้ว ผ้าเก่า	<u>ปิไลติกา</u> <u>ปิไลติกาขณฑ</u> rag, dust cloth
ม้านั่ง	<u>นิสีทณผลโก</u> bench
หีบหมาก กล่องหมาก	<u>ตมพุลเปหา</u> betel server
ขวด นาฬิกา	<u>นาฬิกา</u>
หีบ กล่อง	<u>มณชสา</u> <u>ขร</u> box
ไม้กวาด	<u>สมมชชนี</u> broom
แปรง	<u>วาลณชูปโก</u> brush
พรม	<u>โกชโว</u> carpet rug
เก้าอี้	<u>ปีฐ</u> chair
ถ่าน	<u>องคาโร</u> charcoal
	<u>นาฬิ</u> corn-measure
บัลลังก์	<u>ปลลงโก</u> couch
ถ้วย	<u>จสโก</u> cup
โต๊ะเขียนหนังสือ	<u>เลขณผลโก-ก</u> desk, writing table

จาน	<u>ถาติ</u> dish
เก้าอี้นั่งเล่น	<u>อาสนุทิ</u> easy chair
ไฟ	<u>อคคิ</u> fire
วัตถุที่กำลังติดไฟ	<u>อลาฑ</u> firebrand
	fire-place <u>อุทธณ</u>
ไม้ฟืน	<u>ทารุ อินธณ</u> firewood
เครื่องเรือนไม้	<u>ทารุภณฑ</u> furniture
ขวดแก้ว	<u>กาจตุมโพ</u> glass-bottle
เครื่องแก้ว	<u>กาจภณฑ</u> glassware
กระเป๋าสถือ	<u>ปจฉิ</u> hand-basket
กระเป๋าสถือ	<u>ปสิพพะโก</u> purse
ตุ่ม	<u>อรณชโร</u> jar (big)
เหยือก	<u>กณชติกา</u> jug
มีด	<u>สศถ</u> <u>ฉุริกา</u> knife
ทัพพี	<u>ทพทิ</u> ladle
โคมไฟ	<u>ปทีโป</u> lamp
ไส้ตะเกียง	<u>ทีปวภูถิ</u> lamp wick
ถุงหนัง	<u>ภสตา</u> <u>ภสตรา</u> leathern bag
ฝา	<u>ปิธาน</u> lid
ฝาหม้อ	<u>สราโว</u> lid for a pot
เสื่อ	<u>กิลยโซ</u> mat
กระจกเงา	<u>อาทาส</u> mirror
mortar	<u>อุททขโล</u>
มุ้ง	<u>มกสวารณ</u> mosquito net
เข็ม	<u>สุฉิ</u> needle
สาก	<u>มุสโล</u> pestle
หมอน	<u>พิมโพทณ</u> pillow
ปลอกหมอน	<u>ฉิมิลิกา</u> pillow case
จาน (กินข้าว)	<u>กสิ</u> plate (to eat from)
หม้อ	<u>จาถิ</u> pot
ที่รองหม้อ	<u>จุมพฏก</u> potstand
เก้าอี้หวาย	<u>ภททปีฐ</u> rattan chair
เชือก	<u>รชช</u> rope
ตาชั่ง	<u>ตุลา</u> scales
กรรไกร	<u>กตตริกา</u> scissors
ที่นั่ง	<u>อาสน</u> seat

จักรเย็บผ้า	สิพพณนตฺ <i>sewing machine</i>
ตะแกรง	ปิฏฐจาลิกา <i>sieve</i>
กระโถนบัววน้ำลาย	เขลมลลโก <i>spittoon</i>
ช้อน ทักพิ	กฏจจุ <i>spoon ladle</i>
หินบด, หินลับมีด	นิสโท <i>whetstone, grinding stone</i>
ลูกหินบด	นิสทโปโต-ตโก
โต๊ะกินข้าว	โภชนผลกํ <i>dining table</i>
สายหนัง	วรดตา <i>thong</i>
ด้าย	สุตตํ ตนตุ <i>thread</i>
ถาดสัมฤทธิ์ (สำริด)	กัสาธาโร <i>bronze tray</i>
ถาด	ปาติ <i>tray</i>
ถาดทองคำ	สุวรรณปาติ <i>golden tray</i>
ภาชนะ	ภาชนํ <i>vessel</i>
ภาชนะดิน	อามตติกํ <i>clay vessel</i>
ภาชนะสัมฤทธิ์ (สำริด)	กัสาชนํ <i>bronze vessel</i>
หม้อน้ำ	ขโณ <i>water-pot</i>
กระด้ง	สุบโป <i>winnowing basket</i>

สิ่งก่อสร้าง บริหาร สิ่งต่างๆ ในวัด

สมณปริกขารานิ

หอนั้น ทานศาลา	ทานศาลา <i>alms hall</i>
แท่นบูชา ที่บูชา	ปูชาสนํ <i>altar shrine</i>
ธรรมาสน์	ธมฺมาสนํ <i>pulpit</i>
หอรระฆัง	ขณฺฎาตมโก <i>belfry</i>
ระฆัง	ขณฺฎา <i>bell</i>
ต้นโพธิ์	โพธิรุกโข <i>bo-tree</i>
บาตร	ปตโต <i>bowl</i>
ที่กรองน้ำ	ปริสฺสวานํ <i>water-strainer</i>
จีวร	จีวรํ กาสาวํ <i>yellow robe</i>
ภิกษุ	ภิกขุ <i>Buddhist monk</i>
ธรรมทูต	ธมฺมทูโต <i>missionary</i>
สามเณร	สามเณโร <i>novice</i>
	devotee ภตฺติมา
	chapter house สีมาฆริ
	devotion สทุธา
	doctrine ธมฺโม

	elderly monk เถโร
	enlightened one พุทธโธ
ไม่มีศรัทธา	อสสทฺธ (คุณ.) <i>faithless</i>
พระพุทธรูป	ปฏิม่า <i>image</i>
เรือนพระพุทธรูป	ปฏิม่าฆริ <i>image house</i>
ห้องสมุด	โปตถกาลโย <i>library</i>
วัด	วิหาโร อาราโม <i>monastery</i>
โรงธรรม ธรรมศาลา	ธมฺมศาลา <i>preaching hall</i>
ธรรมสภา	ธมฺมสภา
เจดีย์	เจตียํ <i>pagoda</i>
ลานโพธิ์	โพธิองคณํ <i>platform around a bo-tree</i>
ลานเจดีย์	เจตียงคณํ <i>platform around a pagoda</i>
กระท่อม	ปณฺณศาลา <i>monks' quarters</i>
นักเทศก์	เทศโก <i>preacher</i>
การแสดงธรรม	เทศนา <i>preaching</i>
หนังสือธรรมะ	ธมฺมโปตถโก <i>dhamma book</i>
ตลับ ผอบ บรรจุพระธาตุ	ธาตฺถกรณฺโฑ-ขํ <i>relic casket</i>

รัตนชาติ แร่ธาตุ

รัตนขนิขานิ gems and minerals

แก้ว	รัตนํ <i>jewels, precious stones, gems, gemstone</i>
มณี แก้วมณี	มณิ <i>jewels, precious stones, gems, gemstone</i>
แก้วผลึก (แก้วหินสีขาวสลัว)	ผลิกโก <i>milky quartz, crystal glass</i>
เพชร	วชิริ <i>diamond</i>
เพชรตาแมว	เวฬุริยํ <i>cat's-eye</i>
แก้วประพาฬ	ปวาลํ <i>coral</i>
ทับทิม	โลหิตงโก <i>ruby</i>
นิล มรกต	อินทนีโล <i>sapphire</i>
มรกต	มรกตํ <i>emerald</i>
บุษราคัม	มุสฺสราโค <i>topaz</i>
	<i>lapis lazuli</i> นีลมณิ
มุก	มุตฺตา <i>pearl</i>
ทอง ทองคำ	สุวณฺณํ จารุ ชาตฺรุปี กาณฺจนํ กนกํ <i>gold</i>
เงิน	สขณฺุ <i>รขตํ</i> <i>silver</i>
แร่เงินแร่ทอง	รุปียํ
ทองแดง	คมฺพํ ตามฺพํ <i>copper</i>

ดีบุก	ดีบุก <i>tin</i>
ตะกั่ว	ดีบุก <i>lead</i>
ทองเหลือง	<u>รีรี</u> อารณู <i>brass</i>
สำริด	ก๊โธ <i>bronze</i>
เหล็ก	อโย <i>กาลายส์</i> <i>iron</i>
ตะกั่วดำ, กราไฟต์	<u>อพภก</u> <i>plumbago, graphite</i>
ปรอท	ปารโท <i>quicksilver</i>

โลกธาตุ จักรวาล

โลกธาตุ จักรวาล	<u>โลกธาตุ</u> จุกควาโล-ส์ จุกควาไฟ-ห์
โลก	โลโก <i>world earth</i>
เมฆ	วลาหโก เมฆ <i>cloud</i>
เมฆฝน	วลาหโก <i>nimbus, rain cloud</i>
เย็น หนาว	สีต <i>cold</i>
ความร้อน	<u>อุณห</u> <i>heat</i>
พระจันทร์	จโนโท <i>moon</i>
ดาวเคราะห์	<u>คหตารา</u> <i>planet</i>
ดาวหาง	ฐุมเกต <i>comet</i>
กลุ่มดาว	<u>นภขตต์</u> <i>constellation</i>
อุกกาบาต	<u>อุกกาปาโต</u> <i>meteor</i>
การขึ้นของพระอาทิตย์	<u>สุริโยทโย</u> <i>rising of the sun</i>
การขึ้นของพระจันทร์	<u>จโนโทโย</u> <i>rising of the moon</i>
สุริยุคราส	<u>สุริยคคาโท</u> <i>eclipse of the sun</i>
จันทรคราส	<u>จันทคคาโท</u> <i>eclipse of the moon</i>
ไฟ	อคคิ <i>fire</i>
สวรรค์ เทวโลก	เทวโลโก สคโค <i>heaven</i>
นรก	นโรโย <i>hell</i>
น้ำ	<u>ชล</u> <u>อุทก</u> <i>water</i>
ลูกเห็บ	<u>กรกา</u> <i>hail</i>
ฝนลูกเห็บ	<u>กรกาสส์</u> <i>hail-storm, sleet</i>
น้ำค้าง	<u>อุสสาโว</u> <u>ตุหิณี</u> <i>dew</i>
หิมะ น้ำแข็ง	<u>หิม</u> <i>ice</i>
หิมะ	<u>ตุหิณี</u> <i>snow</i>
พายุหิมะ	<u>หิมปาโต</u> <i>snow storm, blizzard</i>
ลม	<u>วาโต</u> <u>วายุ</u> <i>wind</i>
พายุ	<u>พหลวายุ</u> <u>จณทวาโต</u> <i>wind</i>

แสงสว่าง	อาโลโก <i>light</i>
แสงจันทร์	<u>จันทิกา</u> (<u>อาภา</u>) <i>moonbeams</i>
ความมืด	<u>อนธกาโร</u> <i>darkness</i>
ฝน	เทโว <u>วสโส</u> <u>วสส์</u> <i>rain</i>
รุ้ง	<u>อินทธนู</u> <i>rainbow</i>
การหมุนรอบ	<u>ปริพภมณ</u> <i>rotation</i>
ท้องฟ้า	<u>อากาโส</u> <u>นภ</u> <i>sky</i>
สายฟ้า	<u>วิขุ</u> <i>lightning</i>
ฟ้าร้อง	<u>ถนิต</u> <i>thunder</i>
สายฟ้า	<u>อสนิ</u> <i>thunder bolt</i>
ราศีจักร	<u>ราศีจุกก</u> <i>zodiac</i>

โลก แผ่นดิน

<u>ปฐวี</u> <u>ปถวี</u>	the earth
	antarctic zone <u>วินตโก</u>
	arctic zone <u>กรวีโก</u>
ถ้ำ	<u>คห</u> <i>cave</i>
ทวีป	<u>มหาทีโป</u> <i>continent</i>
ประเทศ	<u>รฐฐ</u> <i>country</i>
ที่กั้นดาร	<u>กนตาร</u> <i>desert</i>
ฝุ่น	<u>ฐฐ</u> <i>dust</i>
อาณาจักร	<u>อิธิรัช</u> <i>empire</i>
นา	<u>เขตต์</u> <i>field</i>
ป่า	<u>วน</u> <u>อรณญ</u> <i>forest</i>
สวน	<u>อาราโม</u> <u>อุยยาน</u> <i>garden</i>
กรวด	<u>สภขรา</u> <i>gravel</i>
แผ่นดิน	<u>ฐมิ</u> <i>ground</i> <u>ถาล</u> <i>land</i>
เกาะ	<u>ทีโป</u> <i>island</i>
	kingdom <u>รัชช</u>
	market town <u>นิคโม</u>
เหมือง	<u>อากโร</u> <i>mine</i>
ภูเขา	<u>ปพพโต</u> <i>mountain</i>
ยอดเขา	<u>คิริสิขร</u> <i>mountain peak</i>
โคลน ตม	<u>ปงโก</u> <u>กลล</u> <i>mud</i>
ขั้วโลกเหนือ	<u>สุทสโน</u> <i>north pole,</i>
	<u>อิสรโร</u> <i>north temperate zone</i>

ทาง	มคโค <i>path</i>
เหว	ปปาโต <i>precipice</i>
จังหวัด	ปเทโส <i>province</i>
อำเภอ	อุปเทโส <i>sub province</i>
	ขงคโค <i>rugged land</i>
ที่ดอน	ถลลฐฐาน, ถลล (ฐฐาน)
ที่ลุ่ม	นินนฐฐาน, นินน (ฐฐาน)
หิน	เสโล <i>rock</i>
ทราย	ลิกตา วาลิกา <i>sand</i>
ที่ตั้งบ้านเรือน	ขรวตฤ <i>site for a building</i>
ดิน	มตติกา <i>soil</i>
ขั้วโลกใต้	อสสทกนโณ <i>south pole</i>
	เนมินธโร <i>south temperate zone</i>
หิน	ลิสลา ปาสาโณ <i>stone</i>
หนอง	อนุโป <i>swamp</i>
	सानุ <i>table-land</i>
หุบเขา	อุปจจกา <i>valley</i>

ที่เก็บน้ำ และทางน้ำ

ขลาสยา ชลมคคา *water deposits and water-ways*

ฝั่ง	เวลา <i>shore</i>
ฝั่ง	กุลล ตีร์ <i>bank</i>
ฝั่งนอก ฝั่งไกล	ปาร์ <i>further bank</i>
ฝั่งใน ฝั่งใกล้	โอรี <i>near bank</i>
ท่าเรือ	ติตถ์ <i>ferry</i>
ท่าอาบน้ำ	นทานติตถ์ <i>bathing place</i>
เรือ	นาวา <i>ship</i>
เรือ	โทณิ นาวา <i>boat</i>
เรือเล็ก	โปโต <i>ship's boat</i>
เรือใบ	ลการนาวา <i>yacht</i>
เรือดำน้ำ	อนโตทกนาวา <i>submarine</i>
เรือรบ	ยุทธนาวา <i>man-of-war</i>
เรือพ่อค้า	วานิขนาวา <i>merchant vessel</i>
แพ	อุหุมโป <i>raft</i>
	ขลมาติกา <i>canal</i>
	ขุททกโทณิ <i>canoe</i>

	นิชณโร <i>cascade</i>
กัปตันเรือ	นियามโก <i>captain of a ship</i>
คนเดินเรือ กะลาสี	นาวิกโก <i>sailor</i>
ช่างประจำเรือ	ยนติโก <i>engineer of a ship</i>
ปลา	มิโน <i>fish</i>
เบ็ด	พลิส <i>fishhook</i>
หอยสังข์	สงโข <i>conch</i>
หอยโข่ง หอยนางรม	ลิสปิกกา <i>oyster</i>
สาหร่าย	เสวาโล <i>vallisneria</i>
ลมเวรัมมะ	เวรมกวาโต <i>cyclone</i>
	อนุกูลวาโต <i>favorable wind</i>
	วิรุทรวาโต <i>opposite wind</i>
การเดินทางสมุทร	สมุททคมนิ <i>voyage</i>
	ปริขา <i>drain</i>
ไซ ลอบ	กุมินิ <i>fish trap</i>
อวน ตาข่าย	ชาล <i>net</i>
เสาเรือ	กูโปโก <i>mast</i>
ไม้พาย	อริตถ์ <i>oar</i>
หางเสือเรือ	โคณูวิโส <i>rudder</i>
ใบเรือ	ลกาโร <i>sail</i>
	pilot กณณธโร
น้ำเค็ม	ชาโรทก <i>salt water</i>
ถังเก็บน้ำ หนองน้ำ	วาปี ขลาสโย <i>tank</i>
บ่อน้ำ	กูโป <i>well</i>
บ่อหิน	โลณติ <i>rocky pool</i>
น้ำพุ	ชลปลโว <i>spring</i>
สระบัว	อมพุขินิ <i>lotus pond</i>
สระบัว	โปกขรณิ <i>pond</i>
สระน้ำ บ่อ	โสพโก <i>pool</i>
น้ำท่วม	โอโย <i>flood</i>
น้ำท่วมใหญ่	มโโฮโย <i>great flood</i>
ทะเลสาบ	โลณิ <i>lagoon</i> หนองน้ำ; อ่างเกลือ
ทะเลสาบ	สโร ตหาโก <i>lake</i> ปลลลาล <i>small lake</i>
สมุทร มหาสมุทร	สมุทโท สาคโร <i>ocean</i>
แม่น้ำ	นที <i>river</i>
ปากแม่น้ำ	นทีมุข <i>mouth of a river</i>

สายน้ำ	ชลธารา <i>torrent</i>
ทางระบายน้ำ	ชลนิกคโม <i>sluice</i>
ลำธาร แม่น้ำน้อย	กุนนที <i>stream</i>
น้ำวน	อวภูโฆ <i>whirl pool</i>
น้ำตก	นิชมโร <i>water-fall</i>
คลื่น	อุมิ <i>ตรงโค</i> <i>wave</i>
คลื่น คลื่นใหญ่	กลโลโล <i>billow</i>
หยดน้ำ	เดโว <i>water drop</i>
ฟองน้ำ	พุพพลุ <i>พุพพลุก</i> <i>bubble</i>
ฟองน้ำ	เฟณ <i>foam</i>

การปกครอง

การปกครอง	(ราช)पालน <i>government</i>
	อริราชา <i>emperor</i> อริราชินี <i>empress</i>
	นรปติ <i>king</i>
	ราชินี <i>queen</i>
	ราชทูโต <i>envoy</i>
อุปราช	อุปราชา <i>viceroi</i>
ยุพราช	ยุวรราชา <i>crown prince</i>
เสนาบดี	เสนาปติ <i>general</i>
พลม้า	อัสเสนา <i>cavalry</i>
มนตรี	มนตรี <i>councilor</i>
	สจิว <i>privy councilor</i>
มหอมาตย์	มหามจโจ <i>prime minister</i>
	อกขทสสามจโจ <i>lord chancellor</i>
	ทิสปติ <i>government agent of a province</i>
	มณฑลิสสร <i>governor of a province</i>
	มหาเลขกามจโจ <i>secretary of state</i>
อัครเสนาบดี	อคคเสนาปติ <i>head of the army</i>
	การการปติ <i>head of the prisons</i>
	กมมิกามจโจ <i>head of the public work</i>
วีรบุรุษ นักรบใหญ่ วีโร	มหาโยโร <i>hero</i>
	ชนปโทชโก <i>sheriff</i>
นักรบ	ยุทธภโฆ <i>soldier</i>
จารบุรุษ สายลับ	จารปุโรโส <i>spy</i>
บัลลังก์	สิทาสน <i>throne</i>

เสนา กองทัพ กองทหาร	อณโก อณิก <i>battalion</i>
กองทัพ	ยุทธเสนา <i>army</i>
พลช้าง	หตติเสนา <i>army consisting of elephants</i>
ทัพพันธมิตร	มิตตเสนา <i>ally</i>
ทัพข้าศึก	สตตเสนา <i>hostile army</i>
	เสนาวุโย <i>array of troops</i>
	สนนทธา <i>(ค.) armored</i>
อาวุธยุทธภัณฑ์	ยุทธโรปรณานิ <i>ammunition</i>
เกราะ เสื้อเกราะ	กวโจ สนนาโห <i>armor</i>
คันธนู	ธนู <i>bow</i>
ลูกศร	สโร กณโท <i>arrow</i>
สายธนู	ชียา <i>string of a bow</i>
ผู้ยิงธนู	ธนุทธาโร <i>archer</i>
ขวานรบ	กฐาริ <i>battle axe</i>
ดาบ	ชคโค อสิ <i>sword</i>
นักดาบ	ชคครโร <i>swordsman</i>
อาวุธ	อาวุธ อายุธ <i>weapon</i>
หอก	เหติ <i>spear</i>
ปืนใหญ่	นาหियตเสนา <i>artillery</i>
ธง ธงแผ่นผ้า	ปตกา <i>banner</i>
การรบ	ยุทธ <i>battle</i>
สนามรบ	ยุทธภูมิ <i>battle field</i>
	fighting ยุทธมน
	bayonet มหาอุริกา
	body-guard อณิกภูโร
	camp ชนธาวาโร
	cannon มหาอคคินาฬิ
	chamberlain สิริสยนपालโก
	constable ราชภโฆ
	consul ราชานุยุตโต
	dagger อุริกา
	victory ชโย
	defeat ปราชโย
เครื่องราชกกุธภัณฑ์	ราชกกุธกณทานิ <i>emblems of royalty</i>
	infantry ปทาติ
	killing หนน

kingdom	ราชย์ วิชิต์
king's command	ราชาณา
sword-bearer	อลิศคาหโก
อมจโจ	minister
อชฌาปนามจโจ	minister of education
โสชฌามจโจ	minister of health
นาวิกเสนา	navy
เสตจจตุต	parasol
สาม	peace
punishment	ทณโฑ; การณา
ถารุ	handle of a sword
สรกลาโป	quiver
ทามริโก	rebel
ปจโจสกกน	retreat
กโร พาลี	revenue
อคคินาหี	rifle
ราชกีย ค.	royal
พระราชลัญจกร	ราชมุททา royal seal
ฝักดาบ	โกสิ sheath
การแทง ยิง	วิชฌน shooting
การยึด	อวโรธน siege
ความรุนแรง	พลกโกร หโร violence
การรบ สงคราม	ยุทธ สงคราม war
เสียงกู่ร้องในทำสงคราม	ยุทธโฆโส war cry
รถสงคราม	ยุทธโร war chariot
ความแตกแยก	เภาโท disunion
พาหนะต่างๆ	
วาหนานี vehicles	
เครื่องบิน	วโยมยาน airplane
	axle อกโข
	bridle มุขาราน
รถ	รโ carriage
เกวียน	สโก cart
รถม้า	อสรโร chariot
ตัวรถม้า	รถปลชโร chariot body

อาน?รถม้า	รถตโร chariot rug
แอก?รถม้า	จโร chariot pole
คนขับรถม้า	สารถิ charioteer
คนขับ	ปาชิตา driver
คนขี่ช้าง ความรู้ช้าง	หตถาโรโ driver of an elephant
อานช้าง	หตถตโร elephant rug
ขอสับช้าง	องกุโส hook to quieten elephant
เอาขอสับช้าง	ตุตตุต pike to guide an elephant
เครื่องประดับช้าง	หตถิกปปโน trappings for an elephant
	วรูโ fender of a carriage
	ชวโน fleet horse
ม้าอาชาไนย	อาชานีโอ horse of good breed
ม้าสินธพ	สินธโว horse born in sindh
อานม้า	อสรตโร horse rug
เครื่องประดับม้า	อสรกปปโน horse trappings
กีบม้า	ชุรารวม horse shoe
ม้าไม่ได้ฝึก ม้าป่า?	ชลงโก untrained horse
ม้าฝึกดี	วินิตโส well-trained horse
	อกชคคกิโล linch pin
	ลิวิกา litter
รถยนต์	สยวภูโก motor car
จักรยานยนต์	วิชชจกุกยุค motor cycle
ม้าป่า อัศดร	อสรตโร mule
	นาภิ nave (of a wheel)
เชือกสนตะพาย	กุสา nose rope เชือกที่รัดจมูกม้ากับบังเหียน
	โทลา palanquin
	จกุกยุค push-cycle
	ธุมรโ railway train
	รถรมิ reins
	หตถวภูโก rickshaw
	เนมิ rim (of a wheel)
	อสรกจฉา saddle
	มุสสรโ state carriage
	วิชชโร tram car
	จกุก wheel
	กสา whip

ยุค yoke

เครื่องเขียน การพิมพ์

ลัทธิภณทานิ มุททาปน stationery and printing

ไวท์บอร์ด	เสตผลโก
กระดานดำ	ภาพผลโก
หนังสือ	โปตลก โปตลก ปณณ
การรวบรวม(เรียบเรียง)	สงคณหน สงกลน
การแต่ง ประพันธ์	วณณโยชนา
ผู้แต่ง ประพันธ์	วณณโยชโก
โต๊ะเขียนหนังสือ	เลขณผลโก desk
การแก้ไขตำรา	คณณโสธนา editing
ซองจดหมาย	สาสนาวรณ envelope
ปากกาหมึกซึม	นาพเลขณี
หมึก(เขียนหนังสือ)	เลขณกลโณ
แท่นหมึก	กชชลาธาโร
จดหมาย	ปณณ เลขณ; สาสน
ตัวหนังสือ อักษร	อกษร
เส้น	ปนติ रेखा
เส้นตรง	อุชुरेखा
ประพันธ์โคลงกลอน	ปชชพนุโร
หนังสือพิมพ์	ปวตติปตติ
กระดาษบันทึกข้อความ	สาสนปตติ
ไวยาธ	तालपण्ण
หน้า	पिण्णु
กระดาษ	कागजपण्ण
ปากกา	लेखनी
ปลายปากกา	लेखनीमुख
ที่เสียบปากกา	लेखनीठारो
ดินสอ	अपण्णलेखनी
ไม้บรรทัด	उचुरेखโก
	कालिकसंगको periodical
โคลงกลอน	कवण्ण पचु
ผู้พิมพ์	मुठ्ठापण्ण
การพิมพ์	मुठ्ठापण्ण
เครื่องพิมพ์	मुठ्ठापण्ण

ใบแก้คำผิด	โธธยาปณณ corrigenda
ผู้แก้คำผิด ผู้ตรวจปรุฟ	วณณโสธโก proofreader
การเขียน	लिखं लिपि writing
ผู้เขียน เสมียน	लेखण्ण clerk
ตราประทับ	मुठ्ठा
ครั้ง	चटु
ลายเซ็น	हठ्ठलण्ण
กระดานชนวน	लिपपतठ्ठरो
ดินสอชนวน	लिपलेखनी tablet

เครื่องมือ

อายุโรปรณานิ tools and implements

ของมีคม มีด ฯลฯ	वालि
ทั้ง (ดีเหล็ก)	अठ्ठिगणी
เหล็กปลายแหลม เหล็กหมาด เหล็กเงาะ เหล็กแหลม สว่าน เข็ม	
	आरा awl
ขวาน	धरु ax
-ภาชนวิกัธิสำหรับคนนมให้เป็น เนย	ककठ्ठि bellows เครื่องสูบลม
การเจาะ	विण्णिचण्ण drilling
การทำลาย	गिण्णधन demolition destruction
	carpenter's line ภาพสุตติ
สิ่ว	निखाण्ण chisel
เขียง	ठ्ठजण्ण chopping
ชะแลง	खण्णठ्ठि crow-bar
เข้าหลอม	मुठा crucible
การตัด	णिण्ण cutting
การขุด	खण्ण digging
ตะไบ	लोखण्ण file
ฆ้อน	गुण्ण hammer
โซ่	अयोठ्ठा iron chain
เครื่องทอผ้า	वेण्ण loom
	mallet กण्णุठ्ठโธ ตะลุมพุก ไม้ตีคสิ ค้อนไม้
	mammotty กุठ्ठाโธ
	mowing ลายณ เครื่องตัดหญ้า
ตะปู	आणि nail
คานไม้ สำหรับหาบของ	काख pingo

สาแหรก	สิกกา <i>pingo basket</i>
อีเต้อ	ฏงโก <i>pick-axe</i>
ปากคืบ คีมปากนกแก้ว แหนบ	สนทาส <i>pincers</i>
คันไถ	นงคส์
การไถ	กสน <i>ploughing</i>
ใบไถ	ผาโล <i>ploughshare</i>
งอนไถ	นงคส์ลีสา <i>pole of a plough</i>
ลูกดิ่ง ลูกตุ้ม	โอลมพโก <i>plummet</i>
มีดโกน	ซุร <i>razor</i>
เลื่อ	กโกจ <i>saw</i>
กระสวย	ตสโร <i>shuttle</i>
เคียว	ทาตต์ <i>sickle</i>
ค้อนขนาดใหญ่มาก	มหาภูฏ <i>sledgehammer</i>
การผ่า	ผาลน <i>วิทารณ</i> <i>splitting</i>
เกรียง	กรณ <i>trowel</i>
คีมจับ	กฏฐปีฟโก <i>vice</i>
การทอ	วายน <i>weaving</i>
หินลับมีด	นิกโส <i>whetstone</i>
ส่วาน	อาราหตโล <i>wimble</i>

เวลา

กาล เวลา	กาโล เวลา <i>time</i>
อดีต	อตีโต (<i>กาโล</i>) <i>past</i>
ปัจจุบัน	ปจจุปนโน (<i>กาโล</i>) <i>present</i>
อนาคต	อนาคโต (<i>กาโล</i>) <i>future</i>
วัน	ทิวโส ทิวส์; ตติ ตติ วันทางจันทร์คติ; อโห อห
วันเพ็ญ	วันพระจันทร์เต็มดวง ปณณม <i>fullmoon day</i> ๑๔ คำ จพุทธสมิ จาทุทสี่-สี่ (ตติ) ๑๕ คำ ปณจทสี่-สี่ ปณณรสี่-สี่ (ตติ) <i>The 14th/15th day of the half month, day of full/new moon</i>
วัน ๑ คำ, วันแรกของปีกษ, วันปาฏิบท	ปาฏิบโท ปาฏิปททิวโส
วันอุโบสถ	อุโปสโต อุโปสททิวโส อุโปสททิน <i>fast day</i>
เพียง/แค่วันเดียว	เอกทิวสมตต์ <i>just one day</i> (<i>สิ้นกาล</i>) มีวันหนึ่งเป็นประมาณ
เพียง/แค่วันนี้วันเดียว	อชเชกทิวสมตต์ <i>just today</i> (<i>สิ้นกาล</i>) มีวันหนึ่งเป็นประมาณ ในวันนี้
วัน(หรือ)สองวัน	เอกาท ทวิท , เอกาททวิท <i>a day or two</i>

สองสามวัน	กติปาท ทวิททวิท <i>a few days</i>
๗ วัน, สัปดาห์	สตุตาท <i>week</i>
วันอาทิตย์	รวิวาโร อาทิจจวาโร <i>Sunday</i>
วันจันทร์	จนทวาโร <i>Monday</i>
วันอังคาร	กชวาโร <i>Tuesday</i>
วันพุธ	พฐวาโร <i>Wednesday</i>
วันพฤหัสบดี	คฐวาโร <i>Thursday</i>
วันศุกร์	สูกวาโร <i>Friday</i>
วันเสาร์	สนิวาโร <i>Saturday</i>
เดือน	มาโส <i>month</i>
กึ่งเดือน ครึ่งเดือน ปักซ์	อทตมาโส อทฐมาโส ปกโซ <i>fortnight</i> <i>biweekly</i>
ประมาณ ๑ เดือน	มาสมตต
สามเดือน ไตรมาส	เตมาส (<i>ตทิต</i>)
ปี	ส่วจจโร ส่วจจร สรโท วสโส วสส์ <i>year</i>
ฤดู	อุตุ อุตุ <i>season</i>
ฤดูร้อน	คิมหาโน <i>summer summertime</i>
ฤดูฝน	วสทาน วสโส วสส์ <i>rainy season</i>
ฤดูหนาว	เหมนโต <i>winter</i>
ฤดูใบไม้ร่วง	สรโท <i>autumn fall</i>
ฤดูใบไม้ผลิ	วสนโต <i>spring springtime</i>
พุทธันดร	พุทธันดร (<i>ระยะเวลาระหว่างพระพุทธเจ้าพระองค์หนึ่งกับอีกพระองค์หนึ่ง</i>)
กัป กัลป์	กปโป (<i>กำหนดอายุของโลก; กำหนดอายุของสัตว์ =อายุกัป เช่น ๑๐๐ ปี</i>)
เวลากลางวัน ภาคกลางวัน	ทิวา ทิวสภาค <i>day</i>
เวลากลางคืน ภาคกลางคืน	รตติ รตติภาค <i>night</i>
เวลาใกล้รุ่ง เข้าตู่ เข้ามีด	ปจจุโส ปจจุสโส ปจจุสสมโย ปจจุสสสมโย <i>early morning</i>
อรุณ	อรุณ อรุณโทโย <i>dawn</i>
เวลาเช้า	ปุพพณโท ปุพพณทสมโย ; ปาโต ปาด <i>forenoon</i>
เวลาสาย	อุสสุโร อุสสุโร (<i>กาลมีพระอาทิตย์ในเบื้องบน</i>)
เวลาเที่ยงวัน	มชณนโท มชณนติโก <i>midday noon</i>
เวลาบ่าย	อปรณโท <i>afternoon</i>
เวลาเย็น	สาโย

เวลาเย็นนัก ตึกนัก อติสಾಯ
พลบค่ำ สมนธกาโร ปโทโส วิกาโล
เที่ยงคืน นิสฺสึโก อทฺตมรตฺโต อทฺตมรตฺตา อทฺตมรตฺติ <i>อทฺตมรตฺตํ midnight</i>
ปฐมยาม ปฐมยาม
มัชฌิมยาม มัชฌิมยาม
ปัจฉิมยาม ปัจฉิมยาม
เวลาวิกาล วิกาโล

ในวัน

ในวันวาน เมื่อวาน หิยโย yesterday
ในวันขึ้น เมื่อวานขึ้น ปรหิยโย ปเร day before yesterday
ในวันนี้ อชช สชช today
ในวันพรุ่งนี้ เสว สุเว อปรชช tomorrow
ในวันมะรืน ปรสุเว day after tomorrow
ในวันรุ่งขึ้น ในวันต่อมา ในวันถัดไป (ของวันที่กล่าวถึง) ปุณทิวเส <i>next day</i>
เช้าตรู่วันรุ่งขึ้น “ ปุณทิวเส ปาโตว ” (early) <i>the next morning</i>
ในวันอื่น ปรชช other day
ในวันอื่นอีก อปรชช other day
ในวันหนึ่ง เอกทิวสฺ อุกทา one day, on a certain day
ในวันนั้น ตสฺมี ทิวเส, ตํทิวสฺ on that day
ในวันอุโบสถนั้น ตทหุโปสเส (ตํ-อห-อุโปสเส)
ในวันเดียวกันนั้น ตํทิวสเมว on the same day
ในวันที่ ๗ สตตเม ทิวเส on seventh day
ในวันที่ ๗ จากวันนี้ อิโต สตตเม ทิวเส seven days from now

ในขณะ ในสมัย

ในขณะนั้น ตสฺมี ขณ, ตํขณํ สชช
ในขณะนั้นทีเดียว ตํขณญญิว ตํขณเวยว
ในขณะที่เกิดทีเดียว จินตติทกขณเวยว
ในสมัยนั้น ตสฺมี สมเย, เตน สมเยน, ตํ สมยํ
ในสมัยหนึ่ง เอกสฺมี สมเย, เอเกน สมเยน, เอกํ สมยํ
ในปีนี้ อิมสฺมี สํวจฺจเร

ในเวลา ในกาล

ในเวลา(กลาง)วัน **ทิวา**

ในเวลา(กลาง)คืน รตติยา รตติยํ รตตํ
ในเวลาเช้า ปาโต ปุพฺพณฺเฑ ปุพฺพณฺหสมเย
ในเวลาเช้าตรู่ ปาโตว
ในเวลาอรุณ ในเวลาอรุณรุ่ง อรุณ อรุณคฺคมนาเล
ในเวลาใกล้รุ่ง ปจฺจุสกาลे ปจฺจุสสมเย
ในเวลาเที่ยงวัน เที่ยงวัน มขณฺเฑ มขณฺนติเก มขณฺนติกสมเย
ในเวลาบ่าย อปรณฺเฑ
ในเวลาเย็น สಾಯํ สายณฺเฑ สายณฺหสมเย
ในเวลาเย็นนัก ตึกนัก อติสಾಯํ
ในเวลาพลบค่ำ สมนธกาเร ปโทเส วิกาเล
ในกาลนี้ เดียวนี้ อิทานิ เอตฺรหิ สมปติ อรุณา
ในกาลก่อน ปุพฺเพ ปุเร ปุรา ภูตปุพฺพํ
ในกาลภายหลัง ปจฺฉา อปรภาเค
ในกาลชั่วครู่ มุหุตฺตํ
ในกาลชั่วครู่สั้น ตํมุหุตฺตํ
ในกาลอันสมควร กาลํ กลลํ
ในกาลใด เมื่อใด ยथा (ไม่ใช่คำถาม)
ในกาลนั้น เมื่อนั้น ตथा อถ
ในกาลนั้น ครั้งนั้น อถ ครั้งนั้นแล “ อถ โข ” ครั้งนั้น ในวันหนึ่ง, ครั้นภายหลัง ณ วันหนึ่ง อถเอกทิวสํ
ในกาลไร เมื่อไร กथा
ในกาลหนึ่ง บางครั้ง บางที เอกथा
ในกาลทั้งปวง ในกาลทุกเมื่อ สพฺพथा สथा always
ในกาลไหนๆ บางคราว บางครั้ง “ กथाจิ กรหจิ ” (ใช้คู่กัน ยกเว้นในคาถา) กฺทาจฺนํ
ในเวลา(ที่เขา)ตายแล้ว มตฺกाले (ในกาล แห่งเขา ตายแล้ว) — อดีต
ในเวลา(กำลัง)จะตาย ในเวลาใกล้ตาย มรณกาลे (ในกาลเป็นที่ตาย แห่งเขา) — ปัจจุบัน
ในเวลาอน สยณกาลे (ในกาลเป็นที่นอน แห่งเขา)
ในเวลาไป คมนาเล (ในกาลเป็นที่ไป แห่งเขา)
ในกาลที่พระเถระเข้าไปในระหว่างพุ่มไม้แล้วออกมา เถรสฺส คจฺจนฺตรํ ปวิสิตฺวา นิภขมณกาลे (ในกาลเป็นที่ เข้าไปแล้ว ในระหว่างแห่งพุ่มไม้ ออกมา แห่งพระเถระ)
ในเวลาที่มาสู่ที่ใกล้ตน อตฺตโน สฺนติกํ อาคตฺกाले (ในกาล แห่งเขา มาแล้ว สู่ที่ใกล้ แห่งตน)
ในตอนแก่ มหลลกกาลे (ในกาล แห่งตน เป็นคนแก่)

ในตอนเด็ก	ตรุณกาล
ในตอนหนุ่ม	ทหรกกาล
ในเวลาเป็นสุนัข	สุนขกาล (ในกาล แห่งเขา เป็นสุนัข)
ในเวลาอายุ ๑๖ ปี	โสฬสวสฏกาล (ในกาล แห่งตน เป็นผู้มีกาลฝน ๑๖)
ในกาลสิ้นอายุ	อายุหปรโยसान (ในกาลเป็นที่สุดลงรอบแห่งอายุ)
ในเวลาอยากจะกิน	ภุชชิตุกามกาล (ในกาล แห่งตน เป็นผู้ใคร่เพื่ออันกิน)
(ใน)สมัยพระพุทธเจ้ากัสสปะ	กสสปพุทธกาล (ในกาลแห่งพระพุทธเจ้าพระนามว่ากัสสปะ)
แบบบาทมูลของพระพุทธเจ้าพระนามว่ากัสสปะ	กสสปพุทธสส ปาทมูล (แม้ไม่มีคำเกี่ยวกับเวลา แต่ก็มีนัยถึงกาลเวลา =สมัยพระพุทธเจ้ากัสสปะ)
ในเวลาปวารณาจำพรรษาแล้ว	ปวาเรตวา วุตถวสฏกาล
ในเวลาทำทุกกรกิริยา	ทุกกรการิกกาล
ในเวลามีภิกษาหาได้ยาก	ทุพภิกขกาล ทุพภิกข (กาล) (ในกาลมีภิกษาอันหาได้โดยยาก)
ในอัตภาพที่ ๓ จากอัตภาพนี้, ในชาติที่ ๓ จากชาตินี้	อิโต ตติเย อตตภาเว (ในอัตภาพที่ ๓ จากอัตภาพนี้)
ในที่สุดแห่งแสนกัปจากกัปนี้, (นับถอยหลัง/ย้อนหลังไปแสนกัป)	อิโต ((ภท)กปป์โต) สตสทสสทกปมตถเก (ในที่สุดแห่ง กัปแสนหนึ่ง/กัปมีแสนเป็นประมาณ แต่กัปกัปนี้)
ในร้อยอัตภาพ/ชาติ	อตตภาวสเส ตเถว มโต (ในร้อยแห่งอัตภาพ)
(ในเวลา)ก่อน(แห่ง)ภัตต ก่อนอาหาร	ปุเรภตต
(ในเวลา)ภายหลัง(แห่ง)ภัตต ภายหลังอาหาร	ปจจภตต
ภายในฤดูฝน ภายในพรรษา	อนโตวสส
(เวลา)ก่อนอรุณ	ปุรารุณ
(มา) ในลำดับเวลาที่ตนคิด	จินติตสมนนตรี อาคนตวา (ในลำดับแห่งเหตุอันตนคิดแล้ว)
(ในกาล)ต่อมา	อปรภาเค กาล (ในกาลอันเป็นส่วนอื่นอีก)
ในเวลาแสดงธรรมจบ	พอสแสดงธรรมจบ
	เทสนาปริโยसान/เทสนาวसान กาล (ในกาล เป็นที่สุดลง(รอบ)แห่งพระเทศนา) #อนุโมทนาวาน สาเน คาถาปริโยसान
ของจรรก่อน	อาคเมหิ ตาว (ยังกาลให้มา ก่อน)
ของจรรสักรู้	มุหุตติ อาคเมหิ (ยังกาลครู่หนึ่งให้มา)
ของจรร จนกว่าจะมา	ยาว โส อาคจจติ อาคเมหิ. อาคเมหิ ยาว โส อาคจจติ.

เก็บไว้ จนกว่าจะมา	ยาว โส อาคจจติ (ตาว) นิภขิปติ (เขาย่อมมาเพียงไร ... ย่อมเก็บไว้ เพียงนั้น)
ให้เวลาผ่านไปสักหน่อย	โลก วิตินาเมตวา (ยังกาล) หน้อยหนึ่ง ให้น้อมไปล่วงวิเศษแล้ว)
ค่อยๆ ซ้ำๆ เบาๆ	สณิกิ มนท
ซ้ำ นาน ยิ่งยืน	จิริ จิรสสิ จิราย จิร จิรกาล สณิกิ
นานกว่า ยิ่งยืนกว่า	จิรต
ไม่นาน	อจิริ, น จิรสเสว (ต่อกาลไม่นานนั้นเทียว)
เร็ว โดยเร็ว พลัน โดยพลัน	ขิปปิ ขิปป ตูวภู ตูวภู สหสา ลหุ ลหุ ลหุโส สิช อริ อาสุ
พลันๆ เร็วๆ ไวๆ ต่วนๆ	สิขสิข สิขสิข
คล่อง	สิข
โดยเร็ว	เวเคน
อันมีในวันพรุ่งนี้	สวาตน
เพื่อภัตตพรุ่งนี้	สวาตนาย (ภตตาย) (เพื่อภัตตอันมีในวันพรุ่ง)
ความถี่	
ทุกวัน	เทวลิกิ (ทิวส-ณิก), ทิวเส ทิวเส (ในวัน(หนึ่ง)ๆ) every day, daily
ประจำวัน รายวัน	อนุทินิ every day, daily
ทุกๆ เดือน	มาเส มาเส (ในเดือน(หนึ่ง)ๆ) monthly
ทุกครึ่ง/กึ่งเดือน	อนวทตมาส อนวทตมาส fortnightly biweekly
ทุก ๖ เดือน	อนุจจมาส every 6 months
ทุกปี	อนุสัจจริ yearly, annual
ทุกๆ ขณะ	ขณ ขณ every moment
บ่อยๆ หลายครั้ง	เนื่องๆ ปุนปปุน อสสิ ภูสิ อเนกวาริ อภิกขณิ อภินท มุหุ often, many times
เสมอ	สพพทา สทา always
(เป็นประจำ, (ในกาล)เป็นนิตย์	นิจจ นิพทริ สตติ always
ตลอดไป	สทาตนาย forever
ต่อเนื่อง ไม่หยุด ไม่ขาดตอน	นิรนตรี continuous, uninterrupted
อีก	ปุณ again
บางครั้ง	กทาจิ sometimes
ครั้งเดียว คราวเดียว	สสิ เอกภขตติ เอกวาริ one time, once
สองครั้ง สามครั้ง สี่ครั้ง ...	ทวิภขตติ ตติภขตติ จตภขตติ ... 2 times 3 times ...
เจ็ดครั้ง	สตตภขตติ 7 times

ไม่เกินเจ็ดครั้ง	สตตขตตุปรม (มีเจ็ดครั้งเป็นอย่างยิ่ง) <i>not more than seven times, up to seven times</i>
ร้อยครั้ง	<u>สตกขตตุ</u> <i>hundred times</i>
(สิ้น)สามครั้ง	ตโย วาเร = <u>ติกขตตุ</u>
(สิ้น)สองครั้ง	เทว วาเร = <u>ทวิกขตตุ</u>
วันละ ๒ ครั้ง	[ทิวเส ทิวเส/เทวสิกัม/เอกทิวสฺ/ทิวสสฺ - เทว วาเร/ทวิกขตตุ] ทิวเส ทิวเส <u>ทวิกขตตุ</u> (สองครั้ง ในวันหนึ่งๆ) เอกทิวสฺ <u>ทวิกขตตุ</u> (สองครั้ง ในวันหนึ่ง) เทวสิกัม <u>ทวิกขตตุ</u> (สองครั้ง ทุกๆ วัน) วันละ ๒ ครั้ง/๒ ครั้งต่อวัน ทิวสสฺ เทว วาเร (สิ้นวาระ ท. สอง แห่งวัน)
(ไป) วันละ ๗ โยชน์	ทิวเส ทิวเส สตต โยชนานิ (คจจติ) (ย่อมไป สิ้นโยชน์ ท. เจ็ด ในวันหนึ่งๆ)
(ไป) วันละโยชน์	เทวสิกัม โยชนิ (คจจติ) (ย่อมไป สิ้นโยชน์หนึ่ง ทุกๆ วัน)
(ไป) วันละ ๕๐ โยชน์	เอกทิวสฺ ปญญาสโยชนานิ (คจจติ) (ย่อมไป สิ้นโยชน์ห้าสิบ ท. ในวันหนึ่ง)
(ให้) วันละ ๑,๐๐๐ (กหาปณะ)	เทวสิกัม สหสฺสํ (เทติ) (ย่อมให้ ซึ่งพันแห่งทรัพย์ ทุกๆ วัน)
(ได้ กหาปณะ)วันละ ๘ กหาปณะ	เทวสิกัม อฏฐฏฐกหาปणे (ลภติ) (ย่อมได้ ซึ่งกหาปณะแปดแปด ท. ทุกๆ วัน)
เดือนละ ๘ วัน/๘ วันต่อเดือน	มาสสฺส อฏฐ ทิวเส (สิ้นวัน ท. แปด ต่อเดือน)
ตลอด ๘ วันของเดือน	มาสสฺส อฏฐ ทิวเส (ตลอดวัน ท. แปด แห่งเดือน) หากเหตุการณ์เกิดขึ้นเดือนเดียว ให้แปลว่า 'ของ/แห่ง'
(ทำ) อุโบสถกรรม ๘ ครั้ง ต่อเดือน	มาสสฺส อฏฐ อุโปสถมมานิ (กโรติ) (ย่อมทำ ซึ่งอุโบสถกรรม ท. ๘ ต่อเดือน)
วันละ ๒ ครั้ง	ทิวสสฺส เทว วาเร <i>twice a day, 2 times a day</i>
ครั้งละ ๒ วัน	ทวิทวารเณ, เทว เทว ทิวเส, วารสฺส เทว ทิวเส <i>every 2 days, 2 days at a time, 2 days per session</i>
ครั้งละ ๗ วัน	สตตาทวารเณ (ตามวาระแห่งวัน ๗) <i>weekly</i>
ครั้งละ ๗ วัน, ตลอด ๗ วันๆ	สตต สตต ทิวสานิ (ตลอดวัน ท. ๗ๆ)
(เที่ยวบิณฑบาต ในบ้าน) บ้านละ ๒ วัน	(คาเมสุ) เทว เทว ทิวเส (ปิณฑาย จริสุ)
(ให้) ทรัพย์ครั้งละพัน(ๆ).	สหสฺสํ สหสฺสํ (เทติ) (ย่อมให้ ซึ่งพันแห่งทรัพย์ๆ)

(ให้) ครั้งละ/ทีละ ๓ แสนๆ	ตีณิ ตีณิ สตตสหสฺสานิ (เทติ) (ย่อมให้ ซึ่งแสนแห่งทรัพย์ ท. สามๆ) (ให้ ๓ แสนๆ)
(โดยด้วยหวาย) ครั้ง/คราวละ ๔ เส้นๆ	จตุกเก จตุกเก (กสาทิ ปทริตวา) (เขียนแล้ว) ด้วยหวาย ท. (ในเพราะการประหาร) มีประมาณ ๔ มีประมาณ ๔
(ฆ่า)โจร (คราวละ) ๕๐๐ๆ	ปญจสเท ปญจสเท โจเร (ฆาเตติ) (ย่อมฆ่า ซึ่งโจร ท. มีร้อยห้าเป็นประมาณๆ)
(ทำ)กุศล คราวละน้อยๆ	โภกํ โภกํ (กุสลํ กโรติ) (ย่อมทำ ซึ่งกุศล น้อยหนึ่งๆ)
ในครั้งที่ ๒	ทุดิเย วาเร (ปฐมสังขยา)
แม้ในครั้งที่ ๒	ทุดิยมปี (ทุดิยํ ปี) (ปฐมสังขยา) ทุดิยาวิภัตติโนอรรณสฺตมมีวิภัตติ
แม้ในครั้งที่ ๓	ตุดิยมปี (ตุดิยํ ปี) (ปฐมสังขยา)
ระยะเวลา ใช้เวลา (ทุดิยา - สิ้น ตลอด)	
ประมาณ/สักครั้งเดือน	อทฒมาสมตฺตํ ((สิ้นกาล) สักว่าเดือนด้วยทั้งทั้ง)
ตลอดคืน	<u>สพพรตตี</u>
ตลอดทั้งคืน	<u>สพพรตตี</u> (ตลอดราตรีทั้งปวง) <u>สกลรตตี</u> (ตลอดคืนทั้งสิ้น)
ตลอดคืนและวัน	ตลอดคืนตลอดวัน ทั้งคืนทั้งวัน รตตินทิวา-วั (ตลอดคืนและวัน)
ตลอดวัน (เฉพาะกลางวัน)	ทิวสํ
ตลอดครึ่งวัน (เฉพาะกลางวัน)	อุปทฒทิวสํ
ตลอดราตรี/กาลนาน	ทิมรตฺตํ (ตลอดราตรีนาน)
๑-๒ วัน	เอกาทํ ทิวินํ (สิ้นวันหนึ่ง สิ้นวัน ๒)
๒-๓ วัน	กติปาหํ (สิ้นวันเล็กน้อย) ทิวินทิตินํ (สิ้นวัน ๒ และวัน ๓) เทว ตโย ทิวเส (สิ้นวัน ท. สองสาม)
(ตลอด) ๗ คืน ๗ วัน	สตต รตตินทิวา (ตลอดคืนและวัน ท. ๗)
(ตลอด) ๗ วัน, ตลอดสัปดาห์	สตตาทํ (ตลอดวัน ๗)
เพียง/แค่ ๗ วันเท่านั้น	สตตาทเมว (ตลอดวัน ๗ นั้นเทียว) สตตาทมตตเมว (สิ้นกาล) มีวันเจ็ดเป็นประมาณ นั้นเทียว <i>just a week</i>
ไม่เกิน ๗ วัน, ไม่เกินสัปดาห์	สตตาทปรม (มีวันเจ็ดเป็นอย่างยิ่ง)
สตตาทโต	อุตฺตริ (น คจจติ) (ย่อมไม่ไป ยิ่ง กว่าวันเจ็ด) <i>less than 7 days/a week</i>
เกิน ๗ วัน	สตตาทโต อุตฺตริ (คจจติ) (ย่อมไป ยิ่ง กว่าวันเจ็ด)

๗-๘ วัน	สตตภูฏิวเส (สิ้นวันเจ็ดและวันแปด ท.)
ประมาณ ๑ เดือน	มาสมตต์ (สิ้นกาล) (สักว่าเดือนหนึ่ง)
ตลอดพรรษา	วสฺส (ตลอดพรรษา/กาลฝน)
ตลอดภายในพรรษา	อนโตวสฺส (ตลอดภายในแห่งพรรษา/กาลฝน)
(ตลอด) ๓ เดือน	เตมาส (ตลอดประชุม/หมวดแห่งเดือน ๓)
ตลอดปี	สํวจฺจริ ตลอดปีหนึ่ง เอกสํวจฺจริ
ตลอดอายุ ตลอดชีวิต	ยาวตายุก (ตลอดการกำหนดมีประมาณเพียงใดแห่งอายุ)
(จน)ตลอดชีวิต	ยาวชีวิ (สิ้นการกำหนดเพียงใดแห่งชีวิต)
(สิ้น) ๔ อสงไขย	จตตาริ อสงเขยยานิ
ตลอดเวลา(ที่ผ่านมา)นี้	เอตตํ กาล (ตลอดกาล มีประมาณเท่านี้)
ตลอดกาลที่เหลือ	เสสกาล

ในระหว่าง

(ไม่ทอดย) ในระหว่าง/กลางคัน	อนฺตรา (อนิสกุกิตวา)
(ทำกาละ) ในระหว่างเที่ยว	อนฺตราว (กาลํ กโรติ)
ในระหว่างๆ	อนฺตรนฺตเร อนฺตรนฺตรา
ในระหว่างตอนกลางคืน	รตติภาตสมนฺตเร
ในระหว่าง ๓ เดือน (ภายในพรรษา) (อนโตวสเส)	เตมาสพณฺตเร
(ช่วงเวลา/กรรมที่ทำไว้)ในระหว่างภพ	ภวานฺตเร
ในระหว่างแห่งปฐมยาม	ปฐมยามสมนฺตเร
ในระหว่างแห่งมัชฌิมยาม	มัชฌิมยามสมนฺตเร
ในระหว่างภัตตร	อนฺตรามตฺต
ในระหว่างภัตตรมื้อเดียวเท่านั้น	เอกสมิณฺญเวยว อนฺตรามตฺเต

โดย (ตติยา)

โดย(กาล)ล่วงไปแห่งบิดา/มารดา, เมื่อบิดา/มารดาตาย	ปีตุ อจฺจเยน, ปีตุอจฺจเยน (โดยการล่วงไปแห่งบิดา) # มาตุอจฺจเยน, มาตาปีตุอจฺจเยน
โดย(กาล)(อัน)ล่วงไป / ครั้นล่วง(ไป) / เมื่อผ่านไป ๑๐ เดือน	ทสมาสจฺจเยน, ทสนนํ มาसानํ อจฺจเยน (โดยการล่วงไปแห่งเดือน (ท.) ๑๐)
โดยล่วงไป ๗ ปี	สตตวสฺสจฺจเยน, สตตณนํ วสฺसानํ อจฺจเยน (โดยการล่วงไปแห่งปี (ท.) ๗)
โดยล่วงไป ๗ วัน / ๑ สัปดาห์	สตตาทสฺสจฺจเยน, สตตาทสฺส อจฺจเยน (โดยการล่วงไปแห่งวัน ๗) a week ago

โดยล่วงไป ๒-๓ วัน	กติปาหจฺจเยน (โดยการล่วงไปแห่งวันเล็กน้อย) ทวิทฺติหจฺจเยน (โดยการล่วงไปแห่งวัน ๒ และวัน ๓) a few days ago
-------------------	---

(โดย)สองสามวัน	กติปาเห (โดยวันเล็กน้อย) for a few days
(โดย) ๘ เดือน (จึงสำเร็จ)	อญฺญุทธิ มาเสหิ นิญฺญุติตา (โดยเดือน ๘) ตาม/โดยวาระ วารเณ

ต่อ (จตุตถิ)

(ต่อกาล) ๒-๓ วันเท่านั้น	กติปาหเสว
(ต่อกาล)ไม่นาน	น จิริสเสว (ต่อกาลไม่นานนั้นเทียว)

ตั้งแต่ (ปัญจมิ)

ตั้งแต่นั้น	ตั้งแต่กาลนั้น	ตโต (กาลโต) ปญฺญาเย/ปญฺติ
ตั้งแต่บัดนี้ไป	อิโตทานิ ปญฺญาเย/ปญฺติ	
ตั้งแต่วันนี้ไป	อชฺช(กาล)โต ปญฺญาเย/ปญฺติ	
ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป	อชฺชตคเค อชฺชตคเคทานิ	
ตั้งแต่ต้น	อาทิตโต ปญฺญาเย/ปญฺติ	
ตั้งแต่(เวลาเป็น)เด็ก	ทารุกกาลโต ปญฺญาเย/ปญฺติ	
ตั้งแต่วันที่เขาบวช	ตสส ปพฺพชิตทิวสโต ปญฺญาเย/ปญฺติ	

ตั้งแต่... จนถึง...

ตั้งแต่พระอาทิตย์ขึ้นไป จนถึงเวลาเที่ยงวัน	อรุณฺคคฺมนโต ปญฺญาเย ยาว มชฺฌนฺตีกสมยา
ตั้งแต่เวลาฝนจนถึงถูกแผ่นดินสูบ	ปพฺพชิตกาลโต ปญฺญาเย ยาว ปฐฺวีปเวสนา
ตั้งแต่บัดนี้ไป จนถึงวันมหาปวารณา	อิโตทานิ ปญฺญาเย ยาว มหาปวารณา ตา ...

ประโยคแทรก (ลักษณะ)

เมื่อบิดา/มารดาตาย	ปีตริ มเต, มาตริ มตาย (ครั้นเมื่อบิดา/มารดาตายแล้ว)
เมื่อบิดา/มารดาตาย (ทำกาละ)	ปีตริ กาลกเต (สนฺเต), มาตริ กาลกตยา (สนฺติยา) (ครั้นเมื่อบิดา/มารดา เป็นผู้ทำกาละอันกระทำแล้ว มีอยู่)
เมื่อมารดาและบิดาตายแล้ว	มาตาปีตฺสู มตฺสฺ/กาลกเตสฺ (ครั้นเมื่อบิดา/มารดาตายแล้ว)
เมื่อเป็นเช่นนี้	เอวํ สนฺเต; อถ (ในเลขใน) (ครั้นเมื่อความเป็น อย่างนี้ มีอยู่)

พอกกล่าว(ว่า...)เท่านั้น “...ติ วุตตมตเตเยว
พอปรากฏขึ้นเท่านั้น ปาตุภูตมตเตเยว
เมื่อเวลาที่ยังล่วงไปแล้ว มชณนติเก อติกกนเต (ครั้นเมื่อท่ามกลางแห่งวัน ก้าวล่วงแล้ว)
เมื่อ ๗ วัน ล่วงเลยไป/ผ่านไป สตตาทะ วิตีวตเต (ครั้นเมื่อวัน ๗ เป็นไปล่วงวิเศษแล้ว)
เมื่อเวลาประมาณกึ่งเดือนล่วงไปแล้ว อชตมมาสมตเต อติกกนเต (ครั้นเมื่อกลาง) ลักว่ากึ่งแห่งเดือน ก้าวล่วงแล้ว)
เมื่อเดือนที่ ๑ ล่วงเลยไป/ผ่านไป ปฐมมาเส อติกกนเต (ครั้นเมื่อเดือนที่ ๑ ก้าวล่วงแล้ว)

ประธานของพากย์ (ปฐมมา)

๑๐ เดือนผ่านไป ทส มาสา อติกกนตา (เดือน ท. ๑๐ ก้าวล่วงแล้ว) อติทุกุเชน โน สตต ทิวสา อติกกนตา (๗ วันของพวกเราล่วงไปโดยยากยิ่ง)
--

อื่นๆ

ลำดับ, การสืบๆ กันมา <u>ปรมฺปร</u>
โดยลำดับแห่งอาจารย์ <u>อาจารย์ปรมฺปราย</u> <u>อาจารย์ปรมฺปรโต</u>
อันสืบๆ กันมา <u>ปรมฺปร</u> (<u>ปรมฺปรโกชนิ</u> รับนิมนต์แล้วแต่ไปฉันที่อื่น)

นิบาตบอกปริจเฉท

เพียงไร <u>กิว</u>
เพียงใด <u>ยาว</u> เพียงนั้น <u>ตาว</u>
มีประมาณเพียงใด <u>ยาวตา</u> มีประมาณเพียงนั้น <u>ตาวตา</u>
มีประมาณเท่าใด <u>กิตตาวตา</u> มีประมาณเท่านั้น <u>เอตตาวตา</u>
เพียงใดนั้นเทียว <u>ยาวเทว</u> เพียงนั้นนั้นเทียว <u>ตาวเทว</u>
โดยรอบ <u>สมนฺตา</u>
ด้วย(ลำดับแห่ง)คำเพียงเท่านั้น ด้วยเหตุเพียงเท่านั้น <u>เอตตาวตา</u>
(ใน)ทันใดนั้นเอง ในขณะนั้นนั้นเทียว <u>ตาวเทว</u>

นิบาตบอกอุปมาอุปไมย เปรียบเทียบ

ฉันใด <u>ยถา</u> <u>เสยฺยถา</u>
ฉันนั้น <u>ตถา</u> <u>เอวํ</u>
ราวกะ ราวกะว่า ราวกับ เพียงดัง ดุจ ดุจดั่ง เหมือน <u>วิย</u> <u>อิวิ</u>
เหมือน เช่น <u>ยถาดํ</u>
เช่นกับ เหมือน สทิส

นิบาตบอกประการ

โดยประการใด <u>ยถา</u> <u>กถํ</u>
โดยประการนั้น <u>ตถา</u> <u>เอวํ</u>

นิบาตมีเนื้อความต่างๆ

ยิ่ง <u>ภิชฺช</u>
โดยยิ่ง <u>ภิชฺช</u> <u>โส</u> <u>ภุสํ</u>
โดยชอบ <u>สมฺมา</u>
ผิด <u>มิชฺชา</u>
เท็จ <u>มุสา</u>
เปล่า <u>มุธา</u>
กับ พร้อม <u>สท</u> <u>สทธี</u>
เอง ด้วยตนเอง <u>สยํ</u> <u>สามํ</u>
แน่ แน่แท้ แน่นอน <u>นุน</u> <u>อทธา</u> <u>อวสุสํ</u>
โดยแท้ <u>อณฺเฏทตฺต</u> <u>อุ</u> <u>อทธา</u> <u>ตคฺช</u> <u>ชาตุ</u> <u>กามํ</u> <u>สสกกํ</u>
ก่อน เพิ่ง ยัง <u>ตาว</u>
ก่อน ก่อนกว่า ล่วงหน้า (ภิกฺขุ) <u>ปุเรตรํ</u>
ก่อน ที่แรก ครั้งแรก <u>ปฐมํ</u>
ภายหลัง(คนอื่น/สิ่งอื่น)ทั้งหมด <u>สพฺพปฐมํ</u>
ภายหลัง <u>ปัจฉา</u> <u>afterwards</u>
ภายหลัง(คนอื่น/สิ่งอื่น)ทั้งหมด <u>สพฺพปัจฉา</u>
ตั้งแต่ จำเดิม <u>ปฏฺฐาย</u> <u>ปฏฺติ</u>
แม้หน่อยหนึ่ง <u>กิลฺยาปี</u>
บ้าง <u>กฺวาจิ</u>
ไกล <u>อารา</u>
แจ้ง ชัด <u>อาวิ</u> <u>อาวี</u>
โอ <u>โห</u> <u>อโห</u>
อนึ่ง <u>จ</u> <u>อโถ</u>
ต่างๆ <u>นานา</u>
ถ้าอย่างนั้น <u>เตนฺหิ</u>
อย่างเดียว เท่านั้น <u>เกวลํ</u>
โดยกำหนดมีในที่สุด <u>อนฺตมโส</u>
ชื่อ ชื่อว่า ธรรมดา ธรรมชาติ <u>นาม</u>
เพราะเหตุนั้น ว่า...ดังนี้ ด้วยประการฉะนี้ ชื่อว่า <u>อิติ</u>
พอละ; สมควร; ควรกัน; สามารถ <u>อลํ</u>
ประดับ ตกแต่ง <u>อลํ</u> (อลงฺกโรติ)

เห็นจะ..., น่าจะ... มณเฑ

โดย(ความ)เคารพ สภกจจ

นิบาตสำหรับผูกศัพท์และประโยค

ก็ ทึ จ ปน ตู

ก็...เล่า ปน

เออ ก็ อปิจ

ส่วน ส่วนว่า ปน ตู

แต่ แต่ว่า ปน ตู but

เพราะ เพราะว่า ทึ because

จริงอยู่ แท้จริง ความจริง อันที่จริง ทึ จ in fact, indeed

จริงอย่างนั้น ตถาทิ

ด้วย และ จ and

หรือ ก็ดี ก็ตาม วา or

บ้าง วา ปิ อปิ

แม้ ปิ อปิ even

อีกอย่างหนึ่ง อถวา

อนึ่ง จ ปน

นิบาตบอกปริกัป (เงื่อนไข)

ถ้า ถ้าว่า หากว่า สเจ เจ ยทิ อถ

ผิว่า ยทิ

กระไรหนอ ยนฺนุน

นิบาตบอกความสงสัย

ไหนหนอ อปเปว

ไหนหนอ ถ้ากระไร ชื่อแม่ไหน 'อปเปว นาม'

คำถาม (ปุจฉนะ)

หรือ ทำไม อย่างไร กึ

หรือ หรือหนอ นุ

หรือ บ้างหรือ แลหรือ กจจจิ

บ้าง อย่างไร ใหรือ หรือหนอ อะไร 'กจจจิ นุ'

หรือหนอ เพราะเหตุใด กึนฺนุ

เพราะเหตุไร กสมฺมา; กึการณา (สมาส - วิ.บุพ.)

เพื่อประโยชน์อะไร กิมตถุ กิมตถาย (สมาส - วิ.บุพ.)

ใคร อะไร โก กา (แปลงเป็น ก)

อะไร กึ (แปลงเป็น ก)

แลหรือ อย่างไร อย่างไรเล่า กิสฺ

จากไหน ภูโต

แก่ใคร เพื่อใคร กสฺส

(ใน)ที่ไหน กตถ

เมื่อไร กทา

เท่าไร มีจำนวนเท่าไร มีประมาณเท่าไร มากเท่าไร

กติ กิตตก กิวตก กิวติก กิว กิวตก กิตดาวตา

นานเท่าไร กิวจิริ

กี่ครั้ง สิ้นครั้งเท่าไร กติกขตฺตํ กติวาร

อายุ/พรรษาเท่าไร กิติวสฺส (อุปสมปทาย)

(เพิ่มคำว่า ชาติยา/อายุนา เมื่อถามอายุพระ)

ไกลเท่าไร กิวฑูร

จากที่ไกลเท่าไร กิวฑูรโต (ฐานโต)

(อัน)เป็นอย่างไร (อัน)เป็นเช่นไร กิติส

ชนิดไหน ประเภทไหน เป็นไฉน กตฺร กตม

อย่างไร ไฉน กถึ

มีใช่หรือ นฺนุ

แลหรือ อะไรเล่า จรฺทึ

คือ อย่างไรนี้; แล [ปทปุรณ] เสยยถึทึ

หรือว่า อุทาหฺ อุท

นิบาตบอกความไต่ถามแล้วลือ

ไต่ถามว่า กึร ขลฺลฺ สุทึ

นิบาตบอกความรับ รับคำ (สัมปฏิจฉนะ)

ครับ ค่ะ ใ เออ ... อาม อามนฺตา

อย่างนั้น ครับ ค่ะ เอวึ

ดีแล้ว ดีละ สาธุ สาหุ

สมควร เหมาะสม ปติรูปฺ โอปายิกึ

ไม่หนักใจ ลหุ

นิบาตบอกความเตือน

เชิญเถิด อิงฺข เอาเถิด นฺนท ตคฺข

นิบาตสักว่าทำบทให้เต็ม (ปทปุรณะ)

หนอ นุ วต

แล เว หเว โข โว

เว็ย	<u>เว</u> <u>ทเว</u> ้วย <u>ไว</u>
ลี	<u>ล</u>

นิบาตบอกปฏิเสธ

ไม่ ห้ามได้ หาได้...ไม่	<u>น</u> <u>โน</u>
พอ พอละ อย่าเลย	<u>อ</u> <u>ล</u>
อย่า	<u>มา</u>
เที่ยว แหละ	<u>ว</u>
เว้น	<u>วินา</u> <u>อณฺญตร</u>
แยก	<u>อณฺญตร</u>
นั่นเที่ยว นั่นเอง นั่นแหละ	<u>เอว</u>

นิตัสสนะ (แสดง, ชี้แจง)

อย่างนี้	<u>เอว</u> <u>อติ</u> <u>อติถ</u>
----------	-----------------------------------

คุณภาพ ลักษณะ

ดี เจริญ	สุนทร ภาทร ภาทท(ก) กลยาณ(ก) ภูส
ดีกว่า	สุนทรตร เสยย วร
ดีที่สุด	สุนทรตม เสฏฐ
ชั่ว เลว	หีน ปाप(ก) อสุนทร อภททก
ชั่ว เลว กว่า	หีนตร ปापตร ปापिय
ชั่ว เลว ที่สุด	หีนตม ปापตม ปापิฏฐ
ดียิ่ง	อุกุกัส ภูส
ยอดเยี่ยม	ปณิต(ก) อติสุนทร วิสิฏฐ
ที่สุด	อจนฺต อนฺติม
บวร สูงสุด	ปวร อุตตม อุตตร
ไม่มีผู้ประเสริฐกว่า	อนฺตตร อนฺตตรिय
สูงส่ง สูงค่า ล้ำเลิศ สุขุม สุขุมาล	
งาม สวย หล่อ	สุรูป อภิรูป โสภณ อภิกกนฺต
ไม่งาม น่าเกลียด ไร้รูป อโสภณ	
น่าดูชม น่าชอบใจ ทสสนีย อภิกกนฺต มนาป มนฺญญ	
อ้วน หยาบ	ถูล
ผอม	กิส กีส
เตี้ยมาก แคระ	วามน(ก)
กระจอก พิการ	ขณฺช
ค่อม	ขุขฺช
ง่อย	กฺณิ

เป็นโรคอัมพาต	ปุกฺขทต
มีอิริยาบถขาด	ฉินฺนิริยาปถ
ชราทุพพลภาพ	ชราทุพฺพล
มีรูปร่างไม่สมประกอบ	ปริสทุสก
บอด	อนฺธ
บอดข้างเดียว	กาน
มีตาข้างเดียว	เอกกฺซี
ตาเหล่	วลฺริ
หนวก หูหนวก	พฺธิร สฺตฺตีหฺน
ใบ้	มุค
ใบ้ น้ำลาย เงอะงะ เอะพฺมุค	
บอดและใบ้	อนฺธมุค
บอดและหนวก	อนฺธพฺธิร
ใบ้และหนวก	มุคพฺธิร
บอดใบ้และหนวก	อนฺธมุคพฺธิร
มีมือด้วน	หตฺถจฺฉินฺน
มีเท้าด้วน	ปาทจฺฉินฺน
มีมือเท้าด้วน	หตฺถปาทจฺฉินฺน
มีหูขาด	กณฺณจฺฉินฺน
มีจมูกแหว่ง	นาสจฺฉินฺน
มีหูขาดจมูกแหว่ง	กณฺณนาสจฺฉินฺน
มีนิ้วมือนิ้วเท้าขาด	องฺคฺลิจฺฉินฺน
มีง่ามมีอง่ามเท้าขาด	อหฺจฺฉินฺน
มีเอ็นขาด	กณฺทรจฺฉินฺน
ถูกสักหมายโทษ	ลกฺขณาหต
มีรอยเขียนด้วยหวาย	กสาหต
ถูกออกหมายสั่งจับ	ลิชิตก
มีโรคเรื้อรัง	ปาปโรคฺี
มีเท้าปุก	ลีปตี
มีมือเป็นแผ่น	ผณฺหตฺถก
มีคอพอก	คฺลคฺคณฺฑิก
สุก	ปุกก
ดิบ	อาม(ก)
แห้ง	สุกฺข
เปียก ชุ่ม	ดินฺต อลฺล
ใหม่ สด	นว(ก) อภินว

เก่า	ปุราณ โปราณ(ก) ชินฺณ(ก)
เนา บุค	ปุติก
หอม มีกลิ่นหอม	สุคนฺธ
เหม็น กลิ่นไม่ดี	ทุคฺคฺนฺธ
(เป็น)เพียง/แค่/สักว่า... -มตฺต(ก) (ธาตุมตฺตํ วจนฺมตฺตํ)	
ฉลาด มีปัญญา	กุสล สบฺปญฺญ ปรญฺญวณฺตุ ปรญฺชิต เมธาวิ อหฺพ พยตฺต
โง่ ปัญญาทึบ	ทนฺธ ทุปฺปญฺญ มุหฺห มนฺทพฺพุทฺธิก ชหฺ
รวย ร้ารวย	มหฺทฺธน มหาโกค มหาวิภว ธนฺวา-วฺตี [-นฺตุ] อชฺฌม(ก) อิปฺภ
จน ยากจน	ทลฺลิตฺท ทฬิตฺท ทุคฺคต
ยากจนมาก	อติทุคฺคต
มีบุญ	ปุญฺญ ลกฺขี ไม่มีบุญ อปุญฺญ
มีโทษ	สวชฺช ไม่มีโทษ อนวชฺช
มีอายุน้อย	อปฺปมายุก มีอายุยืน ทีฆายุ ทีฆายุก-กา ทีฆาวุ
มีกิจน้อย	อปฺปกิจจ มีกิจมาก พหฺกิจจ
มีลาภน้อย	อปฺปลาภ มีลาภมาก มหาลาภ
โชคดี	ธณฺญ สุภาค โชคร้าย ทุคฺคิต ภาคฺยหีน
มีลูก มีบุตร	สฺปุตฺตก
ไม่มีลูก ไม่มีบุตร	อปฺปุตฺตก
เป็นมิตร ใจดี ช่วยเหลือ	อวิรุทฺธ สุหฺท อนุภูล
ไม่เป็นมิตร ใจร้าย ทุหฺท	วิรุทฺธ
เป็นศัตรู	วิรุทฺธ
อ่อนโยน อ่อนนุ่ม	มุทุ(ก)
แข็ง กระด้าง	ถทฺธ
สามารถ	สมตฺถ ปฏฺธิพล ไม่สามารถ อสมตฺถ
เคลื่อนที่ได้	ชงคฺม จล ปาริหาริย
เคลื่อนที่ไม่ได้	มันฺคง อจล ถวฺร
ถาวร เทียง	นิจฺจ ถวฺร
ไม่เที่ยง ไม่ถาวร	อนิจฺจ อถวฺร
ขยัน ไม่เกียจคร้าน	อนลส ทกฺข อกุสิต
เกียจคร้าน ขี้เกียจ	อลส กุสิต
หนัก	ภาริย ครุ(ก) ฐฺร
เบา	ลหุ(ก) สลลหุ
ตั้ง	อสิถิล
หย่อน	สิถิล สถล อนธิก

มัน มันคง แน่น	ทพฺพ ทพฺพฺหี
ได้รับการชมเชย	อภิตฺตฺต
ได้รับการนับถือ	มานิต พหฺมต
ถูกดูหมิ่น เหยียดหยาม	ดูถูก นินฺทิต วมฺภิต
มีชื่อเสียง รู้จักกันดี	วิสุตฺต สฺปากฎ
ไม่ปรากฏ ไม่รู้	อปากฎ อปรญฺญาต
โหดร้าย	จณฺท จณฺทาล ทุฏฺฐ สฺุทฺท กุริริ
ใจดี	การุณิก
มีศีล	สุสิล ไม่มีศีล ชั่วร้าย ทุสสิล
สุขภาพดี ไม่มีโรค	อคิลาน นิโรค
มีแผล บาดเจ็บ	วณฺิต
ชำนาญ	ปฎฺท ทกฺข
ปานกลาง	มชฺฌิม มตฺตถณฺญ
นิรันดร์ ต่อเนื่อง	สสฺสติก
ก้มลง	โอนต
บ้า คลั่ง	อุมฺมาท มตฺต อุมฺมตฺต(ก) อุมฺมตฺติกา
เป็นเจ้าของ เป็นใหญ่	สามี สามีนิ สามี

ความรู้สึก บุคคลิก

เป็นสุข มีความสุข	สุจิต สุขมน
ดีใจ ร่าเริง	สุขมน อตฺตมฺน
เป็นทุกข์ มีความทุกข์	ทุคฺคิ ทุคฺคิณี ทุคฺคิต ทุคฺคมน
เศร้า	ทุคฺคมน อนตฺตมฺน
คร่ำครวญ	ปริเทวิ
ร้องไห้	รฺุทฺมานอ/รฺุทฺมานา
มีหน้าองด้วยน้ำตา	อสนฺมุโข/อสนฺมุขี อสนฺมุขินี
มีหน้าขุ่นด้วยน้ำตา	อสนฺตฺนินฺเตน มุเชน (อิตถัมภฺุตฺตะ)
มีนัยน์ตาเต็มด้วยน้ำตา	อสนฺปุณฺณเนหิ เนตฺเตหิ (อิตถัมภฺุตฺตะ)
มีนัยน์ตาเต็มด้วยน้ำตา	อสนฺปุณฺณเนตฺต
ธารน้ำตาจากนัยน์ตาทั้ง ๒ ของเธอ ไหลออก	ตสฺสา อกฺขีหิ อสฺสุธารา ปวตฺตีสฺสุ
เก้อ เเขิน	เก้อเขิน มงฺกุ มงฺกุฎ
กล้า	วีร สุร
ขลาด	ภีรฺก ขลฺลต
กว้าง	นิพฺภย 'ไม่กลัว'
บริสุทธิ์	ปริสุทฺธ

ไม้บริสุทธ์	อบริสุทธ์
สะอาด	นิมมล สุทธ์
ไม่สะอาด เศร้าหมอง มลिन อสุทธ์	
สกปรก เศร้าหมอง เปื้อน กิณฺฐู	
ละเอียด	สุขุม สุขุมล สณฺห
หยาบ	กุกกส ผรุส
ตั้งใจมั่น	สมาหิต
ใจไม่ตั้งมั่น เสี้ยสมาธิ อสมาหิต	
ปิด ปกปิด ปิดกั้น คุดต ฉนวน ปฏิจฉนวน	
เปิด เปิดเผย	วิภูฏ อนาวฏ
ตรง ไม่งอ	อวงก อฺช
โก่ง โก่ง งอ	วงก กฺภูติ
ผ่องใส สดใส	ปกสฺสร ภาสุร
มัว หมอง เศร้าหมอง นิปฺปก มลिन	
ชุ่มมัว	อาวิล ไม่ชุ่มมัว อนาวิล
เอื้อเฟื้อ ไม่โลภ	อสุทฺธ
โลภ ตะกละ	สุทฺธ มหิจฉ
ลึกลับ ลึกลับ	คมภีร
ตั้ง	อุตฺตาน(ก)
เต็ม บริบูรณ์	ปุร(ก) ปุณฺณ บริปุณฺณ สมปุณฺณ
ว่างเปล่า	ตุจฺฉ(ก) ริดฺด สฺณญ

ความเป็นเจ้าของ

เจ้าของ	สามิ สามิ สามิก <u>สามินิ</u>
ไม่มีเจ้าของ	อสุสามิก
(อันเป็น)ของที่มีอยู่/ของตน (อตฺตโน) สนฺตก	
(อันเป็น)ของตน ส สก	
(อันเป็น)ของตน นิช นีย นียก อตฺตนิย	
(อันเป็น)ของบิดา ของพ่อ เปตฺติก ปิตฺตฺสนฺตก	
(อันเป็น)ของมารดา ของแม่ มตฺติก มาตฺตฺสนฺตก	
(อันเป็น)ของสงฆ์ สงฺฆิก	
(อันเป็น)ของมนุษย์ มานุส มานุสฺก มานุสฺสิ	
(อันเป็น)ของชาวบ้าน คมฺม	
(อันเป็น)ของชาวเมือง โปรี	
(อันเป็น)ของตระกูล กุลสนฺตก	

อายุ พรรษา

แก่ สูงอายุ	มหลลก <u>มหลลิกา</u> ชินฺณ(ก)
เด็ก หนุ่ม สาว	พาล(ก) ตรฺณ <u>ตรฺณี</u> มาณโว-วโก <u>มาณวิกา</u>
ใหม่ สด	นว(ก) อภินว
เก่า	ปุราณ โปราณ(ก) ชินฺณ(ก)
(คฤหัสถ์/สามเณร-รี) มีอายุ ๑๒ ปี ทฺวาทสวสฺโส- <u>สา</u>	
(ภิกษุ/ภิกษุณี/เณระ/เณรี) มีอายุ ๓๐ ปี	(ชาติยา/อายุนา) <u>ตีสวสฺโส-สา</u> (มีกาลฝน ๓๐ โดยการเกิด/โดยอายุ)
(ภิกษุ/ภิกษุณี/เณระ/เณรี) มีพรรษา ๓๐	(อุปสมปทาย) <u>ตีสวสฺโส-สา</u> (มีกาลฝน ๓๐ โดยอุปสมบท)
ไม่มีพรรษา, (บวช)ยังไม่ได้พรรษา อวสฺสิโก-กา	
มีอายุ ๑๖ ปี	<u>โสฬสวสฺโส-สา</u> (พหุพ. <u>สมาส</u>) <u>โสฬสวสฺสิโก-กา</u> (อีก ปจ. ตทส. ตทธิต)
มีอายุ ๑๖ ปี (ย่าง), มีอายุร่นราว ๑๖ ปี	<u>โสฬสวสฺสุทฺเทสโก-ลิกา</u> (ผู้อันบุคคลพึงแสดงขึ้นว่ามีกาลฝน ๑๖) (นามกิตฺก)
มีอายุราว ๑๕-๑๖ ปี	ปณฺณรตฺโสฬสวสฺสุทฺเทสโก- <u>ลิกา</u> (ผู้อันบุคคลพึงแสดงขึ้นว่ามีกาลฝน ๑๕ หรือ ๑๖) (นามกิตฺก)
มีอายุ ๒๐ ปี วิสฺตวสฺโส- <u>สา</u>	
มีอายุ ๒๐ ปีบริบูรณ์	บริปุณฺณวิสฺตวสฺโส- <u>สา</u>
มีอายุหย่อน/ไม่ถึง ๒๐ ปี	อุนวิสฺตวสฺโส- <u>สา</u>

ขนาด

สั้น	รตฺส
ยาว	ทีฆ ายต ายาม
กว้าง	วิตฺถต วิตฺถาร ปุถฺล
สูง	อุพฺเพธ
ลึก	คมภีร
(ประมาณ) ๑ โยชน์/โยชน์หนึ่ง โยชนิก (ประกอบแล้วด้วยโยชน์)	
(ประมาณ) ๕ โยชน์	ปณฺจโยชนิก (ประกอบแล้วด้วยโยชน์ ๕)
(ประมาณ) ๙ โยชน์	นวโยชน (มีโยชน์ ๙ เป็นประมาณ)
๒๕ โยชน์ โดยประมาณ, (โดย)ประมาณ ๒๕ โยชน์	ปฺมาณโต ปณฺจวิสฺติโยชนิก (ประกอบแล้วด้วยโยชน์ ๒๕ โดยประมาณ)
(นรกชื่อโลหกุมภี) (ประมาณ/ลึก) ๖๐ โยชน์	สฺมุจฺฉิโยชนิกา โลหกุมภี (ประกอบแล้วด้วยโยชน์ ๖๐)

(กาย) สูงประมาณ ๒๕ โยชน์ กาย **ปลงจวีสติโยชน** อจจุคคโต
(กาย ขึ้นไปแล้ว) ลีนโยชน ๒๕)

ยาว ๑๓ ศอก กว้าง ๔ ศอก **เตรสทตถายาม จตุทถวิถถาร**
(อันยาวโดยศอก ๑๓ อันกว้างโดยศอก ๔)

(แม่น้ำนั้น) ลึก ๑ คาวุต กว้าง ๒ คาวุต
คมภีโรโต คาวุต ปุถุโต เทว คาวุตานิ ตสสา
นทียา ปริมาณ (คาวุตหนึ่ง โดยส่วนลึก คาวุต ท. ๒
โดยส่วนกว้าง เป็นปริมาณ แห่งแม่น้ำนั้น)

สูงโยชนหนึ่ง **โยชนพเพธ** (อันสูงโดยโยชนหนึ่ง)
(อันชุกัมพลศิลาอาสน์) ยาว ๖๐ โยชน กว้าง ๕๐ โยชน หนา ๑๕ โยชน

สกุฐิโยชนายาม **ปณณาสโยชนวิถถ**
ปณณรสโยชนพเพธ **ปณชุกัมพลศิลาสน**
(อันชุกัมพลศิลาอาสน์ อันยาวโดยโยชน ๖๐
อันกว้างแล้วโดยโยชน ๕๐ อันหนาโดยโยชน ๑๕)

(อันชุกัมพลศิลา)
(โดย)ยาว ๖๐ โยชน **ทิมโต สกุฐิโยชนา**
(โดย)กว้าง ๕๐ โยชน **วิถถารโต ปณณาสโยชนา**
หนา ๑๕ โยชน **พเพธโต ปณณรสโยชนา**
ปณชุกัมพลศิลา (อันชุกัมพลศิลา
อันมีโยชนหกสิบเป็นประมาณ โดยส่วนยาว
อันมีโยชนห้าสิบเป็นประมาณ โดยส่วนกว้าง
อันมีโยชนสิบห้าเป็นประมาณ โดยส่วนหนา)

แคบ	สมพาร อนามัย
ใหญ่ ยิ่งใหญ่	มหนต อุตตม
ใหญ่โต	โอฬาร โอฬาริก
เล็ก เล็กน้อย	ชุกท(ก) ปริตต(ก) อณู จุล จุลล จุฬ
ละเอียด ป่น	อณู(ก) จุล จุลล จุฬ
น้อยและใหญ่	ชุกทานุชุกทก อณูจูล
สูง	อุจจ อุจจ
ต่ำ	นิจ นิจ อธม
สูงและต่ำ	อุจจาวจ
ต่ำ ต่ำซ้ำ หยาบ	หีน โอมก

หน่วยวัด

โยชน	โยชน
คาวุต	คาวุต (=๘๐ อุลภะ =๑๐๐ เส้น)
คืบ	วิทถิ
คืบพระสุคต	สุคตวิทถิ

คืบ **กุกกุ กุกกุ** (ศอก?)

ระยะทาง

ใกล้	สมิป อาสนน อวิทtur ฐร สนติก มูล
ไกล	ทुर
ไม่ไกลนัก	อวิทtur

จำนวน ปริมาณ

มาก เป็นอันมาก	พหุ(ก) พหุล สมพหุล อนเนก อนปปก อิมิตต(ก) มหนต/มหา
นับไม่ได้ ประมาณไม่ได้ มากมาย อุปมาณ (น-ปมาณ)	
พัน/เกินที่จะนับ, นับไม่ถ้วน, นับไม่ได้ คณนปลาตติ, คณนปล ถิติวตต	
น้อย	อปป(ก) อปปมตต(ก) (อปป-มตต) อนุมตต ปริตต(ก) โถก(ก) อีส(ก) โอมก
เล็กน้อย สองสาม กติปย ปริตต(ก)	
หย่อน พร่อง ลบออก อุน(ก)	
เกิน ยิ่ง	อิธิก
ไม่หย่อน ไม่เกิน อุนน อนธิก	
เหลือ ที่เหลือ	เสส(ก) อวเสส(ก)
ทั้งปวง ทั้งหมด ทั้งสิ้น ทุกสิ่ง ทุกอย่าง ทุกคน ... สัพพ สกกล	
กิ่ง ครึ่ง	อฑฒ อฑฐ อุปฑฒ
มีประมาณเท่านี้	เอตตก
มีประมาณเท่าใด/เพียงใด ยตตก (ไม่ใช่คำถาม)	
มีประมาณเท่านั้น/เพียงนั้น ตตตก	
มีค่า มีราคา	อคคณิก
มีราคา ๑ แสน	สตสทสคคณิก
(มีจำนวน) ๑ อสงไชย อสงเขย	
ขึ้น	เปลิ ขณโฑ ขณฑ

อุณหภูมิจ

เย็น หนาว	สีต สีตล เย็นมาก หนาวมาก อติสีต
ร้อน	อุณห ร้อนมาก อติอุณห อจจุณห

สัมผัส

เสมอ เรียบ เกลี้ยง สม สนิท มกุฐ	
ไม่เรียบ ไม่เสมอ วิสม	

ศัพท์นาม

(แจกอย่าง ย ศัพท์)

นั้น	ต
นี้	อิม
นั่น (นี่)	เอต
โน้น	อมฺ อมฺก อสุก
ใด	ย (ไม่ใช่คำถาม)
อื่น	อณฺญ ปร
อื่นอีก	อปฺร
คนใดคนหนึ่ง สิ่งใดสิ่งหนึ่ง คนหนึ่ง สิ่งหนึ่ง	อณฺญตฺร อณฺญตฺม
คนไหน สิ่งไหน	กตฺร กตฺม
คนหนึ่ง สิ่งหนึ่ง พวกหนึ่ง เอก	
บางคน บางสิ่ง บางพวก เอกจจ อปฺเปกจจ	
ทั้งสอง	อุกฺย (แจกอย่าง ย); อุกฺ (แจกอย่าง อุก)
นอกนี้	อิตร
ขวา ใต้	ทกฺขิณ
ซ้าย เหนือ	อุตฺตร
ก่อน	ปุพฺพ

ซ้าย	วาม ข้างซ้าย วามปฺลสฺ
ขวา	ทกฺขิณ ข้างขวา ทกฺขิณปฺลสฺ
ก่อน	ปุพฺพ(ก)
เช่นนั้น	สทิส
(ผู้)เช่นเรา	มาทิส
(ผู้)เช่นท่าน	ตาทิส

ฉ

สี	วณฺณํ
สีขาว	ปณฺฑร ปณฺฑรวณฺณํ white
สีขาวอมเหลือง	ปณฺฑร ปณฺฑรวณฺณํ ปณฺฑวณฺณํ
ซีด	ปณฺฑร
แดง	รตฺต โลหิต โลหิตวณฺณํ red
แดงอ่อน	อรุณ light red
ชมพู	ปาณฺณ pink
เหลือง	ปีต(ก) yellow
ส้ม	ปีตรตฺต orange

เขียว	หริต green
น้ำเงิน	นึล blue
น้ำเงินอ่อน ฟ้า	มนุทนึล light blue
ขาว	โธทาท เสด(ก) ปณฺฑร
ดำ	กาฬ(ก) กณฺห black
เทา	ฐุสฺร grey gray
หลากสี	กมฺมาส
น้ำตาล	ปิงฺคล brown
น้ำตาลแก่	กณฺหปีต light brown
น้ำตาลอ่อน	กปิล dark brown

รสชาติ

อร่อย; หวาน	มจฺฐร delicious; sweet
เปรี้ยว	อมฺพิล sour
เค็ม	โลณ ลวณ โลณิก salty
จี๊ด	อโลณิก
เผ็ด เผ็ดร้อน	กฏฺ(ก) spicy, hot
ขม	ติตฺต(ก) bitter
ฝาด	กสาว

เงื่อนไข สภาพ ฐานะ

ง่าย	อีส(ก) อีสฺกฺร easy
ยาก ลำบาก	กิจฺจ ทุกฺร difficult hard

รูปร่าง

กลม	จกฺกาการ วัณฺณูล วัณฺณ round
วงกลม	จกฺก มณฺฑล circle
ครึ่งวงกลม	อทุจจกฺกาการ semicircle
รูปไข่	อณฺฑาการ oval
(มี) สี่มุม	จตุรศฺส [จตุ-ร-อัส] rectangle (สี่เหลี่ยมผืนผ้า) square (สี่เหลี่ยมจัตุรัส)
(มี) สามเหลี่ยม	ติโกณก triangle
(มี) แปดเหลี่ยม	อฏฐุสิก octagon
ซึ่งมีรูปทรงกลม(เล็กๆ) โคฟการ	
คม	ติขิณ sharp
ไม่คม ทื่อ	อติขิณ blunt
หนา	ฆน พหฺล thick

หนานัก	อติพหุล <i>very thick</i>
--------	---------------------------

บาง	ตनु <i>thin</i>
-----	-----------------

โรค

โรคตา	จกฺขุโรโค
-------	-----------

โรคหู	โสตโรโค
-------	---------

โรคจมูก	ฆานโรโค
---------	---------

โรคลิ้น	ชีวหาโรโค
---------	-----------

โรคกาย	กายโรโค
--------	---------

โรคศีรษะ	สีสโรโค
----------	---------

โรคที่ใบหู	กณณโรโค
------------	---------

โรคปาก	มุขโรโค
--------	---------

โรคฟัน	ทนต์โรโค/โอฏฐโรโค <i>ม.</i>
--------	-----------------------------

โรคไอ	กาโส
-------	------

โรคหืด	สาโส
--------	------

โรคไข้หวัด	ปินาโส
------------	--------

เป็นไข้หนัก	พาทฺหคฺคิลาณ <i>ค.</i>
-------------	------------------------

โรคไข้พิษ	จโท ทาโท
-----------	----------

โรคไข้เซื่องซึม	ชโร
-----------------	-----

โรคในท้อง	กุกฺฉิโรโค
-----------	------------

โรคลมสลับ	มุจฉา
-----------	-------

โรคบิด โรคลงแดง	ปกฺขนฺทิกกา
-----------------	-------------

โรคจุกเสียด	สุลา สุลา <i>ม. ย.</i>
-------------	------------------------

โรคลงราก	วิสุจิกกา
----------	-----------

โรคเรื้อน	กฺฏฐิ
-----------	-------

โรคผี	คณฺโฑ
-------	-------

โรคกลาก	กิลาโส
---------	--------

โรคมองคร้อ	โสโส
------------	------

โรคลมบ้าหมู	อปมาโร
-------------	--------

โรคหิดเปียย	ททฺทฺ
-------------	-------

โรคหิดดำ	กณฺชฺ
----------	-------

โรคคุดทะราด	กจฺจุ
-------------	-------

หูด	รขสา / นขสา <i>ม.</i>
-----	-----------------------

โรคละอองบวม	วิตจฉิกกา
-------------	-----------

โรคอาเจียนโลหิต	โลหิตฺ
-----------------	--------

โรคดี(เดือด)	ปิตฺตํ / โลหิตปิตฺตํ <i>ย.</i>
--------------	--------------------------------

โรคเบาหวาน	มจฺเมโห
------------	---------

โรคเริม	อฺสา
---------	------

โรคพุพอง	ปิพกา
----------	-------

โรคริดสีดวง	ภคณฺทลา
-------------	---------

การแพ้อัง	โททโ
-----------	------

ธรรม

นิพพาน	นิพพานํ โมกฺขธมฺโม อมตํ
--------	-------------------------

สมณะ	สมโ
------	-----

วิปัสสนา	วิปัสสนา
----------	----------

อื่นๆ

นาม ชื่อ	นามํ อวฺทโย อวฺหา
----------	-------------------

ปัญหา	ปญฺโ โปญฺหา
-------	-------------

การแก้ การตอบ คำตอบ	วิสฺขณํ วิสฺขณฺนา ปฏฺิวจฺนํ
---------------------	-----------------------------

เครื่องหมาย; จำนวนเลข, ข้อ	องฺโก
----------------------------	-------

ฝัน	สุปฺนิ dream
-----	--------------

ฝันร้าย	ทุสฺสุปฺนิ nightmare
---------	----------------------